

IES Enric Valor
Carrer Duanes, 17 03780 Pego
03007613@gva.es 966409960

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

CURS 2021-2022

DEPARTAMENT DE FILOSOFIA

IES ENRIC VALOR DE PEGO (ALACANT)

ÍNDIX

VALORS ÈTICS 1r i 2n CICLE D'ESO	02
FILOSOFIA 4t ESO	29
FILOSOFIA de 1r de batxillerat	46
HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA de 2n de batxillerat	62
ANNEX I. HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA LOE	81
ANNEX II. ACTIVITATS EXTRAESCOLARS	86
ANNEX III. AVALUACIÓ DE LA TASCA DOCENT	87

1. INTRODUCCIÓ

a) Justificació de la programació

La programació didàctica de la matèria de Valors Ètics al 1r i 2n cicle d'ESO està elaborada sobre el Reial Decret 1105/2014, de 26 desembre de 2014, pel que s'estableix el currículum bàsic d'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, així com la seua concreció en el Decret 87/2015, de 5 de juny de la Conselleria, publicat en el DOCV Num.7544/ 10.06.2015.

Actualment, la matèria de Valors ètics s'imparteix durant una sessió setmanal tant al primer com al segon cicle de l'ESO encara que a l'anterior Decret citat el contingut curricular estava plantejat i es va desenvolupar inicialment durant alguns cursos lectius amb dues sessions setmanals a 1r i 2n d'ESO, pel que tenint en compte aquesta reducció horària actual de la matèria, es podran agrupar o sintetitzar els continguts al llarg del curs per tal d'acomplir amb el desenvolupament de la present programació didàctica.

b) Contextualització

La matèria Valors Ètics pretén promoure la reflexió ètica com a activitat fonamental i pròpia del ser humà, a partir de la qual orientem la nostra conducta i les relacions interpersonals. Per això, el seu objectiu principal és que els alumnes i les alumnes arriben a sentir-se artífex de la seua persona, de la societat en què viuen, així com del món que els agradaria construir, ajudant-los a desenvolupar tant les seues capacitats cognitives com afectives per a consolidar la reflexió com un hàbit necessari en la consecució de la seua autonomia i la justificació racional de les seues eleccions com a guia de la seua conducta en tots els àmbits de la vida.

Des d'aquesta àrea s'aporten les bases d'una formació cívico-social que ajudarà a desenvolupar les competències necessàries per a situar-se en una realitat social diversa i globalitzada, contribuint a promoure el pensament crític i una actitud responsable amb la seua vida i amb els seu entorn social i natural. A través d'aquesta matèria l'alumnat s'inicia en el coneixement i l'assumpció responsable dels seus drets i deures com a persona, com a membre d'un grup, i com a pertanyent a una societat mundial i per tant en la pràctica del respecte, la solidaritat i la cooperació com a valors ètics fonamentals. La integració d'aquests aprenentatges al seu dia a dia revertix de manera positiva en la seua formació acadèmica.

2. OBJECTIUS DE L'ETAPA RESPECTIVA VINCULATS AMB LA MATÈRIA

Podem assenyalar els següents objectius generals vinculats amb la matèria:

1. Desenvolupar bones pràctiques que afavorisquen un bon clima de confiança i la resolució pacífica de conflictes, així com les actituds responsables i el respecte pels altres.
2. Desenvolupar una escala de valors que inclou el respecte, la tolerància, la cultura de l'esforç, la superació personal i la responsabilitat en la presa de decisions per part de l'alumnat, la igualtat, la solidaritat, la resolució pacífica de conflictes i la prevenció de la violència de gènere.
3. Consolidar en l'alumnat hàbits d'estudi i treball.
4. Formar l'alumnat per a l'exercici dels seus drets i obligacions en la vida com a ciutadans.
5. Desenvolupar metodologies didàctiques innovadores que inclouen l'aprenentatge cooperatiu, els projectes interdisciplinaris, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, així com la pràctica de l'educació inclusiva en l'aula.
6. Basar la pràctica docent en la formació permanent del professorat, en la innovació educativa i en l'avaluació de la pròpia pràctica docent.
7. Elaborar materials didàctics orientats a l'ensenyança i l'aprenentatge basats en l'adquisició de competències.

3. COMPETÈNCIES

D'acord amb la legislació vigent i en línia amb la Recomanació 2006/962/EC, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent. Es considera que les competències clau són aquelles que totes les persones precisen per a la seua realització i desenvolupament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació laboral. S'identifiquen set competències clau essencials que són les següents:

- **Comunicació lingüística (CL):** Es treballa en tot moment atès que és a través de l'acció comunicativa com construïm el nostre món social i tractem d'arribar a acords per a vehicular la relació amb els altres.
- **Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT):** Encara que no són competències pròpiament filosòfiques, es treballen en el segon bloc d'aquest curs, per exemple, en l'anàlisi de gràfiques en els temes del desenvolupament sostenible.

- **Competència digital (CD):** Està relacionada amb la busca i interpretació de la informació, així com l'elaboració de treballs en format digital. L'alumnat ha de saber com i què buscar, no tot és igualment rellevant.
- **Aprendre a aprendre (AA):** És una competència clau perquè es fomenta l'autonomia personal i l'esperit crític que permet a l'alumnat l'autoregulació dels seus processos cognitius i de la sua conducta en distints contextos garantint que adquirisca recursos suficients per a formar-se permanentment.
- **Competències socials i cíviques (SC):** Aquesta matèria contribueix de forma substancial al seu desenvolupament perquè són aquestes les que estan presents en el desenvolupament de tots els seus continguts.
- **Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE):** Valors Ètics afavoreix el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor des de tots els blocs per mitjà de la planificació de tasques enfocades cap al foment de la responsabilitat i la participació en activitats que promouen l'aplicació dels drets humans
- **Consciència i expressions culturals (CEC):** L'aportació a aquesta competència se centra en el coneixement de les manifestacions culturals de l'entorn, propicia una actitud d'obertura i de respecte cap a la diversitat d'expressions culturals.

4. CONTINGUTS DIDÀCTICS

El currículum bàsic s'ha formulat a partir del desenvolupament cognitiu i emocional en què es troba l'alumnat en aquesta etapa. Per això els continguts s'estructuren en els dos cicles de l'ESO considerant les característiques de l'alumnat de cada nivell educatiu i considerant la naturalesa del contingut mateix.

1r ESO

Els temes que seran objecte d'investigació al llarg del curs tenen tots a veure en l'àmbit que reflexiona al voltant dels valors de la ciutadania, la convivència i els drets humans. Es pretén no sols informar sinó especialment formar per tal de contribuir a facilitar un canvi d'actitud cap a la llibertat, responsabilitat i compromís ètic dels alumnes.

Els continguts s'articulen entorn de tres blocs temàtics que tenen per objectiu l'adquisició de les competències bàsiques assenyalades en l'apartat anterior.

Bloc 1. La dignitat de la persona

1. Aprendre a dialogar: exposar els propis punts de vista, reconèixer els dels altres i argumentar.
2. Preparar i realitzar debats sobre temes rellevants.
3. Anàlisi comparatiu i avaluació crítica de la informació dels mitjans de comunicació sobre un mateix esdeveniment.
1. Emocions i comportament.
2. Formació de l'hàbit i el caràcter.
3. Creem el propi super heroi. Valoració de fortaleces i debilitats
4. La persona: un projecte inconclús.
5. Etapes del desenvolupament moral: de l'heteronomia a l'autonomia

Bloc 2. La comprensió, el respecte i la igualtat entre les relacions interpersonals

1. Dilemes moral i resolució de conflictes
2. Pensament alternatiu i sentit crític.
3. El procés de socialització i el seus agents.
4. La construcció comuna del que és humà: la cultura.
5. La nostra intimitat i l'abús de poder de les grans companyies.

2n ESO

Els continguts s'articulen entorn de dos blocs temàtics que tenen per objectiu l'adquisició de les competències bàsiques assenyalades en l'apartat anterior.

Bloc 1. La reflexió ètica

1. La dimensió moral del ser humà.
2. Llibertat com a fonament de la moral.
3. Distinció entre ètica i moral.
4. El llenguatge de la moral.
5. Especificitat dels valors ètics.
6. Historicitat i universalitat dels valors: intents de superar el relativisme moral.

7. Etapes del desenvolupament de la consciència moral (Piaget-Kohlberg)
8. Normes morals com a expressió de drets i valors.
9. Estratègies de comprensió oral: activació de coneixements previs, manteniment de l'atenció, selecció de la informació, memorització i retenció de la informació.
10. Tipus de text. Propietats textuais de la situació comunicativa: adequació, coherència i cohesió.
11. Respecte en l'ús del llenguatge.
12. Estratègies de comprensió lectora: abans, durant i després de la lectura.
13. Estratègies d'expressió escrita: Planificació, escriptura, revisió i reescriptura.
14. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals: Signes de puntuació, concordança entre els elements de l'oració, ús de connectors oracionals, etc.

Bloc 2. La justícia i la política

1. Ètica, moral i política.
2. Justícia en l'eticitat: La justícia com a virtut.
3. Justícia i política: democràcia i la inclusió de l'altre.
4. El caràcter artificial de la naturalesa humana; caràcter convencional del dret.
5. Origen i validesa del dret.
6. Teories del dret: iusnaturalisme, convencionalisme, positivisme jurídic.
7. El problema de la fonamentació de les normes jurídiques: Legalitat i legitimitat.
8. El ser humà com a animal social (Aristòtil).
9. Individualisme modern: problemes de legitimació del poder polític.
10. Estratègies de cerca i selecció d'informació.
11. Autoconeixement: Valoració de fortaleses i debilitats.
12. Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació. Resiliència, superar obstacles i fracassos. Perseverança i flexibilitat.
13. Pensament alternatiu.
14. Sentit crític.

3r ESO

El currículum s'organitza en dos cicles, el primer que compren els tres primers cursos i en el que, per tant, està inclosa aquesta matèria de 3r de ESO que continua amb els continguts dels dos cursos anteriors i en els que, al mateix temps, s'aprofundirà a l'últim curs, 4t d'ESO, amb el que finalitza l'etapa educativa de l'educació secundària obligatòria.

En 3r d'ESO es tracta la internacionalització dels drets universals expressada en la DUDH i de l'anàlisi dels problemes del nostre món a fi que l'alumnat siga conscient la importància de la reflexió ètica en una societat globalitzada.

Els continguts s'organitzen en dos blocs:

Bloc 1: Concepció global de la justícia. DUDH i ciutadania cosmopolita.

Les qüestions tractades són: La DUDH, l'origen històric de la DUDH, la creació de l'ONU, els antecedents històrics de la Declaració, el reconeixement de la dignitat de la persona com a fonament dels altres drets, els drets universals com a fonament de les democràcies modernes, l'adequació de la Declaració a la Constitució espanyola (drets i deures del ciutadà), conèixer què es la Unió Europea, la democràcia i la ciutadania global.

Bloc 2: Els valors ètics i la seua relació amb la ciència i la tecnologia.

S'estudiarà la capacitat humana de saber i transformar, la relació coneixement-interès, la Il·lustració com a projecte inacabat, els riscos de la noció de progrés, la reflexió eticopolítica i la reflexió sobre els fins de la investigació, alguns dilemes morals sorgits de la nostra capacitat tecnològica, la reflexió sobre l'aplicació social de la tècnica, avantatges i riscos del ciberespai, desenvolupament sostenible i justícia social global, la consciència ecològica, pobresa i interconnexió econòmica, societat de la informació i informació pública i la ciutadania global com a subjecte de construcció del veïnatge universal.

4t ESO

Bloc 1: La dignitat de la persona: fonament de la DUDH.

1. Anàlisi de la DUDH:

- 1.1. La dignitat de la persona com a fonament de la DUDH.
- 1.2. Caràcter universal i inalienable dels drets humans.
- 1.3. La DUDH com a referència universal en l'articulació de les relacions humanes.

2. Tipus de text. Propietats textuais de la situació comunicativa: adequació, coherència i cohesió.
3. Respecte en l'ús del llenguatge.
4. Estratègies de comprensió lectora: abans, durant i després de la lectura.
5. Estratègies d'expressió escrita: Planificació, escriptura, revisió i reescriptura.
6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals: Signes de puntuació, concordança entre els elements de l'oració, ús de connectors oracionals, etc.
7. Ús de les eines més comunes de les TIC per a col·laborar i relacionar-se amb la resta del grup amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes, compartir informació i recursos.
8. Hàbits i conductes en la comunicació i en la protecció del mateix individu i d'altres de les males pràctiques com el ciberassetjament.

Bloc 2. El respecte i la igualtat en les relacions interpersonals. Constitucionalització de la DUDH.

1. Constitucionalisme: aplicació de la DUDH en l'àmbit dels Estats.
2. Pluralisme social mínims de justícia compartits.
3. El liberalisme polític de Rawls: proposta pel respecte i la igualtat entre els ciutadans.
4. Glossari de termes conceptuals del nivell educatiu.
5. Realització, format senzill i impressió de documents de text. Disseny de presentacions multimèdia. Tractament de la imatge.

Bloc 3: Aplicació de la DUDH en l'àmbit internacional.

1. Aplicació de la DUDH en l'àmbit internacional.
2. Constitucionalització del Dret Internacional.
3. Organismes internacionals: UE, ONU i els seus organismes, etc.
4. La labor de les organitzacions no governamentals (ONG).
5. Tractats i declaracions internacionals posteriors a la Declaració de 1948.
6. El Fòrum Social Mundial.

Bloc 4: La justícia i la política. Democràcia i ciutadania global.

1. L'ús públic de la raó: Kant, autonomia i Il·lustració.
2. Habermas: ètica del discurs.
3. Tribunals internacionals de justícia com a referent de l'esfera pública.
4. Democràcia mediàtica i ciutadania global.
5. Ciutadà cosmopolita com a subjecte de la democràcia.
6. La 'pau perpètua' com a idea regulativa en una societat global.
7. Formació d'una voluntat política.
8. Procés estructurat de presa de decisions.
9. Diàleg igualitari.
10. Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatge cooperatiu.
11. Responsabilitat i sentit ètic.

Bloc 5: Valors ètics; reptes davant dels problemes del nostre món

1. Reflexió sobre els fins de la investigació científica i la seua connexió amb interessos econòmics.
2. La consciència ecològica i el desenvolupament sostenible
3. Fronteres, migracions i drets humans.

Objectius comuns de la matèria de Valors ètics al 1r i 2n cicle de l'ESO:

- Valorar la llibertat i la justícia com a objectius de la nostra manera de viure.
- Reconèixer la violació de drets humans i llibertats en el món contemporani.
- Afavorir el desvetllament de la consciència moral.
- Despertar i reforçar actituds solidàries.
- Sensibilitzar amb el respecte al medi ambient.
- Aprendre a ser tolerants.
- Valorar la diferència i respectar la diversitat.
- Valorar la llibertat de pensament.

- Afavorir una actitud crítica davant poders manipuladors.
- Respectar les diferències de codis morals.
- Aprendre a viure en un món plural, obert i tolerant.
- Utilitzar de la raó en l'anàlisi dels fets i en el tractament de les idees.
- Utilitzar de tècniques bàsiques de coneixement intel·lectual: subratllat, anàlisi, síntesi i formulació d'hipòtesis.
- Potenciar la participació activa de tot l'alumnat en el desenvolupament de la classe.
- Utilitzar el diàleg i del debat en el plantejament dels conflictes i dilemes morals estimulants la capacitat argumentativa.
- Analitzar comparativament i avaluar críticament les informacions proporcionades per fonts diverses sobre un mateix fet o qüestió d'actualitat.
- Familiaritzar-se en la resolució de dilemes morals.
- Realitzar una definició precisa de conceptes relacionats amb l'àmbit de l'ètica i la moral.
- Expressar les opinions pròpies amb rigor intel·lectual, fugint de tota improvisació i superficialitat.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES: ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL

Respecte a la distribució temporal, hem acordat la següent atenent a les circumstàncies socials i polítiques en què han de desenvolupar-se les nostres activitats acadèmiques.

1r ESO

PRIMERA AVALUACIÓ	SEGONA AVALUACIÓ	TERCERA AVALUACIÓ
1. Què som? L'ésser humà com a animal especial. 2. Qui sóc? La identitat personal.	3. L'heteronomia i l'autonomia. Etapes del desenvolupament moral. 4. La socialització: La família.	5. L'espai social i la resolució de conflictes. 6. Dilemes morals.

BLOCS DIDÀCTICS	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT	COMPETÈNCIES BÀSIQUES
<p>Bloc 1. Dignitat de la persona.</p> <p>Unitats 1, 2 i 3</p>	<p>1.Reconèixer les emocions bàsiques. Acceptar-les i veure-hi la seua valia i necessitat.</p> <p>2.Imaginar com ens agradaria aplegar a ser.</p> <p>3.Veure valorar i examinar des de la distància emocional diferents històries i imaginar-se possibles finals o finals alternatius.</p> <p>4.Desenvolupar l'afectivitat en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb els altres.</p> <p>5.Reconèixer els diferents nivells evolutius de resposta moral.</p>	<p>– Reconeix les emocions bàsiques tractades al tema.</p> <p>– Valora i reconeix les pròpies fortaleces i debilitats`.</p> <p>– Valora la dignitat i la llibertat humanes.</p> <p>– Expressa les pròpies emocions respectant les dels altres.</p> <p>– Expressa judicis i opinions pròpies de forma argumentada.</p> <p>– Desenvolupa una actitud autocrítica i accepta les discrepàncies amb els altres.</p>	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Competència d'aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Comunicació lingüística (CL)</p>
<p>Bloc 2. La comprensió el respecte i la igualtat en les relacions interpersonals.</p> <p>Unitats 4, 5 i 6</p>	<p>6. Reconèixer la diversitat social i cultural com enriquidora de la convivència, mostrant respecte per cultures diferents a la pròpia i valorant els costums i estils propis com a signes d'identitat i formes de cohesió social.</p> <p>7. Raonar sobre els valors positius de la diversitat cultural per l'entorn social i per un mateix.</p> <p>8. Prendre consciència de la diversitat social i cultural.</p> <p>9. Identificar la pluralitat de les societats actuals.</p> <p>6. Reconèixer la diversitat com a enriquidora de la convivència.</p> <p>10. Rebutjar les situacions d'injustícia i discriminació, per raó de gènere, origen o creences, dins i fora del propi entorn, com una vulneració de la dignitat humana i com a causa pertorbadora de la convivència.</p> <p>11. Reflexionar i relacionar dins un context les causes i les</p>	<p>- Identifica les causes dels conflictes així com les possibles solucions.</p> <p>– Contrasta punts de vista i considera alternatives per tal d'elaborar una opinió crítica pròpia.</p> <p>– Identifica els diferents agents del procés de socialització.</p> <p>– Participa en la vida del centre i de l'entorn.</p>	<p>Competència social i ciutadana.</p> <p>Competència comunicativa lingüística audiovisual.</p> <p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>Competència digital (CD)</p>

	<p>conseqüències de les desigualtats econòmiques i socials i dels conflictes bèl·lics.</p> <p>12. Reflexionar sobre els dilemes morals del món actual.</p> <p>13. Identificar estratègies i alternatives per aconseguir una societat més justa i equitativa.</p>		
--	--	--	--

2n ESO

PRIMERA AVALUACIÓ	SEGONA AVALUACIÓ	TERCERA AVALUACIÓ
<p>1. La llibertat.</p> <p>2. El diàleg.</p>	<p>3. El llenguatge moral i els valors ètics.</p> <p>4. La democràcia.</p>	<p>5. La justícia i el dret.</p> <p>6. Els mitjans de comunicació.</p>

BLOCS I UNITATS	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D' AVALUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT	COMPETÈNCIES BÀSIQUES
<p>Bloc 1. La reflexió ètica.</p> <p>Unitats 1, 2 i 3</p>	<p>1. Classificar accions de la seua vida quotidiana i de l'àmbit públic distingint aquelles que tenen un caràcter moral i explicar els valors ètics que protegeixen les seues decisions a fi de diferenciar els conceptes d'ètica i moral.</p> <p>2. Classificar diferents juís diferenciant aquells que són descriptius dels valoratius assenyalant entre estos últims els que són morals a fi de reconèixer la seua especificitat.</p> <p>3. Evidenciar la importància de respectar les diferents opcions valoratives existents dins del marc dels drets de tots realitzant tasques o projectes individuals o col·lectius.</p> <p>4. Resoldre dilemes morals justificant l'opció triada, classificar-</p>	<p>1. Explica en què consisteix la moral.</p> <p>2. Reflexiona sobre el caràcter moral de l'ésser humà per naturalesa.</p> <p>3. Reconeix la llibertat i la responsabilitat que caracteritzen les accions morals.</p> <p>4. Distingeix entre ètiques materials i formals i reconeix les característiques de cada una.</p> <p>5. Participa en debats sobre qüestions ètiques practicant l'argumentació moral.</p> <p>6. Utilitza diferents arguments contra la intolerància, la fortalesa moral i la no-violència.</p> <p>7. Argumenta les característiques principals dels valors així com la</p>	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Competència d'aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Comunicació lingüística (CL)</p>

	<p>la en funció de les etapes de desenvolupament moral (Kohlberg) i determinar si la seua decisió respon a normes convencionals o principis ètics.</p> <p>5. Descriure les principals idees de les diferents teories ètiques i comparar-les partint de la distinció entre ètiques teleològiques i procedimentals.</p> <p>6. Interpretar textos orals del nivell educatiu procedents de diverses fonts utilitzant les estratègies de comprensió oral per obtenir informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut i expressar oralment textos prèviament planificats amb una pronunciació clara, aplicant les normes de la prosòdia i la correcció gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuais de cada tipus i situació comunicativa per a transmetre de forma organitzada els seus coneixements amb un llenguatge no discriminatori.</p>	<p>intencionalitat i el caràcter obligatori dels valors morals.</p> <p>8. Reconeix els diferents conceptes de llibertat i les implicacions de ser racional i lliure.</p> <p>9. Identifica el suport dels drets humans a la llibertat.</p> <p>10. Explica en què consisteixen els valors ètics i cívics i les conseqüències negatives de l'absència d'aquests en la societat democràtica.</p>	
<p>Bloc 2. La justícia i la política.</p> <p>Unitats 4, 5 i 6</p>	<p>1. Aportar evidències sobre l'origen convencional del dret i la diferència entre legalitat i legitimitat a través d'exemples literaris, audiovisuals, o a través de la creació d'històries en què el punt de partida siga la d'un grup de persones en una situació absent de normes.</p> <p>2. Reconèixer les característiques essencials de la política d'Aristòtil recreant situacions socials en què coexistisca el bé comú, la justícia i la felicitat dels seus ciutadans, i comparar-les amb situacions de la societat actual caracteritzades per l'individualisme i la pluralitat de concepcions del bé.</p> <p>3. Analitzar situacions de la vida real en què l'absència d'implicació i participació de la ciutadania ha</p>	<p>11. Reconeix la dificultat d'establir un criteri universalment acceptat sobre què és just.</p> <p>12. Argumenta en què consisteix la justícia com a equilibri i la capacitat de donar a cada u el que li correspon.</p> <p>13. Identifica els objectius de la reflexió política.</p> <p>14. Explica els moments més importants de la història de la democràcia.</p> <p>15. Relaciona els drets humans i les constitucions en el segle XX.</p> <p>16. Valora la importància ètica de la redacció de la DUDH per l'ONU com referència dels estats democràtics.</p> <p>17. Explica les característiques dels</p>	<p>Competència social i ciutadana.</p> <p>Competència comunicativa lingüística audiovisual.</p> <p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>Competència digital (CD)</p>

	<p>generat discriminació o pèrdua de drets legítims que tota democràcia ha de protegir.</p> <p>4. Identificar a través de notícies, situacions reals o estudi de casos la vulneració dels drets legítims de les minories (ètniques, religioses, sexuals, etc.) realitzant tasques o projectes individuals o col·lectius que promouen la seua defensa.</p> <p>5. Buscar i seleccionar informació en diverses fonts a partir d'una estratègia de filtrat i de forma contrastada, registrant-la de forma detallada o emmagatzemant-la en paper o dispositius informàtics i servicis de la xarxa i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts; per ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant adequadament la seua procedència.</p> <p>6. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes, tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues forteses i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el seu desenvolupament, actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives.</p>	<p>Estats nacionals de dret i els valors i drets reconeguts en la Constitució espanyola.</p> <p>18. Relaciona els conceptes de ciutadania i política.</p> <p>19. Reconeix el protagonisme del ciutadà en la democràcia.</p> <p>20. Valora la importància i la utilitat d'una constitució.</p> <p>21. Reconeix l'aparició dels estats constitucionals: l'imperi de la llei i la divisió de poders.</p> <p>22. Explica alguns dels aspectes principals de la Constitució espanyola del 1978.</p> <p>23. Argumenta com va sorgir i com es va desenvolupar la Unió Europea.</p> <p>24. Identifica quines són les principals institucions europees.</p> <p>25. Reconeix els avantatges de ser ciutadà d'un país membre de la Unió Europea.</p>	
--	--	---	--

3r ESO

PRIMERA AVALUACIÓ	SEGONA AVALUACIÓ	TERCERA AVALUACIÓ
<p>Unitat 1. Què significa ser humà?</p> <p>Unitat 2. Per què necessitem els altres?</p>	<p>Unitat 3. Hi ha lloc per a tots?</p> <p>Unitat 4. Què és la democràcia?</p>	<p>Unitat 5. A la ciutat del futur.</p> <p>Unitat 6. Dossier de valors.</p>

BLOCS I UNITATS DIDÀCTIQUES	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT	COMPETÈNCIES BÀSIQUES
<p>1. Concepció global de la justícia: Drets humans i ciutadania cosmopolita.</p> <p>Unitat 1. Què significa ser humà?</p> <p>Unitat 2. Per què necessite els altres?</p> <p>Unitat 3. Hi ha lloc per a tots?</p>	<p>1. Descriure fets històrics que han influït en la conquesta dels drets socials relacionant-los amb les distintes generacions.</p> <p>2. Investigar sobre l'origen de l'ONU i la firma de la DUDH.</p> <p>3. Identificar en la lectura del preàmbul i alguns articles de la Constitució espanyola els drets i deures del ciutadà reconeixent la seua adequació a la DUDH.</p> <p>4. Descriure què és la Unió Europea i identificar els beneficis rebuts i les responsabilitats adquirides pels Estats membres en notícies d'actualitat.</p> <p>5. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats, adaptar-los a canvis i imprevistos transformant les dificultats en possibilitats.</p>	<p>– Reconeix els drets socials com un avança de les societats democràtiques.</p> <p>– Valora i reconeix la DUDH i la seua contextualització històrica.</p> <p>-Valora la dignitat i la llibertat com els valors ètics fonamentals humans.</p> <p>- Identifica les institucions europees dins i la responsabilitat dels països membres.</p> <p>– Expressa les pròpies emocions respectant les dels altres.</p> <p>– Expressa judicis i opinions pròpies de forma argumentada.</p> <p>– Desenvolupa una actitud autocrítica i accepta les discrepàncies amb els altres.</p>	<p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p>
<p>Unitat 4. Què és la democràcia?</p> <p>Unitat 5. A la ciutat del futur.</p> <p>Unitat 6. Dossier de valors.</p>	<p>6. Analitzar a partir del visionat d'una pel·lícula, documentals o lectura de notícies les implicacions ètiques del progrés científicotècnic i argumentar sobre la no-neutralitat valorativa de la investigació científica.</p> <p>7. Resoldre dilemes morals plantejats a partir dels nous descobriments científics argumentant les decisions per les quals s'opta.</p> <p>8. Analitzar el grau de dependència de les noves tecnologies en la vida quotidiana a través de l'estudi de casos.</p> <p>10. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes, tindre iniciativa per a</p>	<p>- Identifica les implicacions ètiques del progrés científicotècnic.</p> <p>- Planteja solucions raonades i argumentades relacionades amb els nous descobriments científics.</p> <p>- Realitza treballs individuals i cooperatius en els que s'exposen els avantatges i inconvenients derivats de l'ús de les noves tecnologies.</p> <p>-Contrasta punts de vista i considerar alternatives per tal d'elaborar una opinió crítica pròpia.</p>	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competència matemàtica y competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)</p> <p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor</p>

	emprendre i proposar accions sent conscient de les seues fortaleeses i debilitats		(IE) Competència digital (CD)
--	---	--	----------------------------------

4t d'ESO

PRIMERA AVALUACIÓ	SEGONA AVALUACIÓ	TERCERA AVALUACIÓ
Unitat 1. Dignitat i drets. La DUDH. Unitat 2. Ciutadans i estat. La plasmació dels drets a les lleis dels estats.	Unitat 3. Els drets humans al món. Unitat 4. Ser cosmopolita?	Unitat 5. Problemes globals (I): Consciència ecològica, pobresa global. Unitat 6. Problemes globals (II): Els fins de la ciència i la tecnologia.

BLOCS I UNITATS DIDÀCTIQUES	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT	COMPETÈNCIES BÀSIQUES
Bloc 1. La dignitat de les persona: fonament de la DUDH. Unitat 1	1. Analitzar el preàmbul de la DUDH i els articles 1, 2 i 30 i reconèixer la dignitat humana com el valor fonamental del que es deriven tots els drets humans universals i inalienables que s'inclouen en esta Declaració i evidenciar com es manifesta en alguns d'estos drets. 2. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori, compartir informació i continguts digitals utilitzant eines de comunicació TIC, servicis web i entorns virtuals d'aprenentatge aplicant bones formes de conducta en la comunicació preventives de males pràctiques.	1. Analitza el concepte de persona i identifica els seus atributs. 2. Reconeix les conseqüències jurídiques dels drets. 3. Valora els principis que deriven de la dignitat de la persona. 4. Defineix el concepte de 'ciudadà'. 5. Reconeix els límits del poder de l'estat: els drets i les llibertats dels ciutadans. 6. Analitza les implicacions de la globalització. 7. Adopta una postura crítica amb el paper dels mitjans de comunicació. 8. Reflexiona sobre els avantatges i perills de la societat de la informació.	Comunicació lingüística (CL) Competències socials i cíviques (SC) Aprendre a aprendre (AA) Consciència i expressions culturals (CEC)

	<p>3. Llegir textos de formats diversos i presentats en suport paper i digital, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu i escriure textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional en diversos formats i suports, cuidant els seus aspectes formals, aplicant les normes de correcció ortogràfica i gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuais de cada tipus de situació comunicativa.</p>		
<p>Bloc 2. El respecte i la igualtat en les relacions interpersonals: Constitucionalització de la DUDH.</p> <p>Unitat 2</p>	<p>4. Reconèixer en els articles (del 17 al 21) de la DUDH els principis que han de regir les relacions entre els ciutadans i l'Estat com a salvaguarda dels drets i llibertats individuals i posar exemples de la seua vigència en actuacions de l'Estat en diferents àmbits.</p> <p>5. Identificar en la Constitució espanyola la inclusió de l'article 3 de la DUDH i reconèixer el compromís dels espanyols amb la seguretat i la pau a nivell nacional i internacional per mitjà de la lectura del preàmbul i l'article 15 de la Llei de Defensa Nacional i exemplificar tal compromís a través de notícies d'actualitat.</p>	<p>9. Reconeix la necessitat de la regulació ètica de camps nous de l'activitat humana.</p> <p>10. Explica les característiques i les diferències de les ètiques materials i formals.</p> <p>11. Explica el concepte d'autonomia segons l'ètica formal kantiana.</p> <p>12. Argumenta les tesis principals de l'ètica formal dialògica.</p> <p>13. Identifica les diferències entre una democràcia directa i una representativa, i les conseqüències que té viure en aquesta última.</p> <p>14. Valora la participació ciutadana necessària per a fer una democràcia real.</p>	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competència matemàtica y competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)</p> <p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p> <p>Competència digital (CD)</p>
<p>Bloc 3. Aplicació de la DUDH en l'àmbit internacional.</p> <p>Unitat 3</p>	<p>6. Debatre la situació d'ingerència legitimada pel dret internacional en situacions de violació dels drets humans per part d'un Estat i reconèixer l'efectiva aplicació de la DUDH en casos reals.</p> <p>7. Descriure la funció i actuacions d'institucions i moviments civils (ONG, FSM, etc.) que treballen per la defensa i el respecte dels drets humans buscant informació</p>	<p>15. Reconeix la importància actual del dret internacional i el lloc d'aquest en la Constitució espanyola.</p> <p>16. Valora la necessitat de la justícia en les societats pluralistes.</p> <p>17. Analitza els conceptes de legalitat i legitimitat.</p> <p>18. Reconeix què significa la legitimació de la llei i com es produeix en les societats democràtiques.</p>	<p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Aprendre a aprendre (AA)</p>

	<p>sobre estes i exposar públicament els resultats de la seua investigació amb l'ajuda de recursos diversos.</p>	<p>19. Reflexiona i adopta una postura crítica sobre els principis bàsics de justícia, segons J. Rawls.</p> <p>20. Analitza la DUDH com un conjunt d'ideals irrenunciables que són el marc de tractats i declaracions internacionals.</p> <p>21. Identifica els drets econòmics i socials continguts en la segona generació de la DUDH.</p>	<p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p>
<p>Bloc 4. La justícia i la política: democràcia i ciutadania global.</p> <p>Unitat 4</p>	<p>8. Analitzar, partint de situacions reals, l'impacte dels mitjans de comunicació massiva en la formació de l'opinió pública i argumentar sobre la necessitat o no d'una regulació ètica i jurídica en relació amb el seu ús.</p> <p>9. Argumentar sobre el deure de l'Estat i la necessitat de participació ciutadana per a refermar, a través de processos democràtics, el respecte i defensa dels drets humans davant dels riscos de deshumanització i destrucció del planeta com a possibles conseqüències del fenomen de globalització.</p> <p>10. Buscar i seleccionar informació en diverses fonts a partir d'una estratègia de filtrat i de forma contrastada, registrant-la de forma detallada o emmagatzemant-la en paper o dispositius informàtics i servicis de la xarxa i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts; per ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant adequadament la seua procedència.</p>	<p>22. Reflexiona críticament sobre les conseqüències dels conflictes armats.</p> <p>23. Analitza algunes funcions de l'ONU, l'OTAN, i la UE.</p> <p>24. Reconeix la importància del mètode científic.</p> <p>25. Identifica les característiques principals de la nostra era tecnològica: mecanització, informatització i robotització.</p> <p>25. Valora l'aplicació de la ciència i la tecnologia a la cura de la salut i el medi ambient.</p> <p>26. Explica en què consisteix l'ètica aplicada i a quins camps es pot aplicar.</p> <p>27. Argumenta per què l'ètica deontològica és necessària: aplicació de l'ètica a l'empresa i a l'educació.</p> <p>28. Reflexiona sobre l'aplicació de l'ètica en la pràctica científicotecnològica i en el respecte al medi ambient.</p>	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)</p> <p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p> <p>Competència digital (CD)</p>
<p>Bloc 5. Valors ètics: reptes davant</p>	<p>11. Analitzar els problemes que tracten i les solucions que es</p>	<p>29. Analitza buscant informació de fonts diverses els problemes que</p>	<p>Competències socials i</p>

<p>dels problemes del nostre món.</p> <p>Unitats 5 i 6</p>	<p>proposen en diferents cimeres i conferències a nivell internacional i avaluar el grau de compliment dels acords aconseguits buscant-ne informació.</p> <p>12. Participar en equips de treball per a assolir metes comunes, assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, donar suport a companys i companyes, demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies.</p>	<p>tracten i solucions que es proposen en diferents cimeres i conferències a nivell internacional.</p> <p>30. Avalua el grau de compliment dels acords aconseguits en diferents cimeres i conferències internacionals a partir de casos reals.</p> <p>31. Simula en grup la negociació de possibles actuacions que contribueixen a la resolució d'un problema global.</p> <p>32. Participa en equips de treball per a assolir metes comunes, assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat.</p> <p>33. Dóna suport a companys i companyes, demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions quan participa en equips de treball.</p> <p>34. Resol conflictes i discrepàncies amb els altres utilitzant el diàleg igualitari.</p>	<p>cíviques (SC)</p> <p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p> <p>Aprendre a aprendre (AA)</p>
--	--	--	--

6. METODOLOGIA: ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

a) Metodologia general i específica. Recursos didàctics i organitzatius

Avançar en l'activació del pensament consisteix a integrar nous coneixements a partir dels que l'alumna/e ja posseïssa. Per a la qual cosa es provocaran preguntes, que el mateix alumne es farà al fil d'activitats preparades pel professorat. Aquestes podran variar en funció del que es desitja aconseguir i seran variades.

A 1r d'ESO: S'utilitzaran com a llibres de referència: Valors Ètics; Carmen Pellicer, Francisco Ferrer i d'altres, editorial Santillana (Voramar, Projecte La casa del saber) i Valors ètics 1r ESO; Victoria Marín, Teresa Menor, Cosme Gutiérrez i César Rus; editorial Diálogo.

A 2n d'ESO: S'utilitzaran com a llibres de referència: Valors Ètics; Fernando Martínez, José Javier Fernández i d'altres, editorial Anaya i Valors ètics 2n ESO; Elvira G. Bello, Cosme Gutiérrez, Victoria Marín, Marco Aurelio Oca i César Rus; editorial Diálogo.

A 3r d'ESO: S'utilitzaran com a llibres de referència: Valors Ètics; Carmen Pellicer,

Francisco Ferrer i d'altres, editorial Santillana (Voramar, Projecte La casa del saber) i Valors ètics 3r ESO; Juan José Ruiz Cortina i José Ignacio Tudela Cuenca; editorial Diálogo.

A 4t d'ESO: S'utilitzaran com a llibres de referència: Valors Ètics; Fernando Martínez, José Javier Fernández i d'altres, editorial Anaya i Valors ètics 4t ESO; Juan José Ruiz Cortina i José Ignacio Tudela Cuenca; editorial Diálogo.

S'utilitzarà la plataforma digital habilitada per la Conselleria d'Educació AULES en la que es crearan aules virtuals on penjar alguns dels materials utilitzats a l'aula així com tasques o activitats a realitzar.

b) Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge. Activitats complementàries.

- Lectura de textos que aborden des de situacions quotidianes, en diferents contextos, problemes ètics.
- Estudi de conceptes i terminologia pròpies de l'Ètica com a disciplina filosòfica.
- Diàleg i discussió d'aspectes rellevants dels temes tractats.
- Realització d'activitats de recerca d'informació i elaboració de treballs per grups cooperatius, parelles o individuals.
- Projecció d'audiovisuals per a complementar els recursos escrits.

7. AVALUACIÓ

a) Criteris d'avaluació

1r ESO

1. Reconèixer les emocions bàsiques. Acceptar-les i veure-hi la seua valia i necessitat.
2. Distingir a través d'exemples un concepte de persona que inclou el reconeixement de la dignitat, racionalitat i llibertat que els permeten establir les normes d'acció pròpies i integrar valors ètics en l'estructura de la seua personalitat.
3. Veure valorar i examinar des de la distància emocional diferents històries i imaginar-se possibles finals o finals alternatius.
4. Ser correcte amb el tracte a l'altre tant company o companya com integrant del centre escolar.

5. Desenvolupar l'afectivitat en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb els altres.
6. Reconèixer la diversitat social i cultural com enriquidora de la convivència, mostrant respecte per cultures diferents a la pròpia i valorant els costums i estils propis com a signes d'identitat i formes de cohesió social.
7. Raonar sobre els valors positius de la diversitat cultural per l'entorn social i per un mateix.
8. Conèixer mecanismes d'autocontrol per aplegar a la calma personal.
9. Imaginar dilemes ètics per identificar les posicions que corresponen a cadascuna de les alternatives presents en ells i també, argumentar de forma oral i escrita.
10. Rebutjar les situacions d'injustícia i discriminació, per raó de gènere, origen o creences, dins i fora del propi entorn, com una vulneració de la dignitat humana i com a causa pertorbadora de la convivència.
11. Identificar i expressar de manera fonamentada alguns conflictes amb els que s'han trobat o es poden trobar al llarg de la seua vida.
12. Reflexionar i relacionar dins un context les causes i les conseqüències de les desigualtats econòmiques i socials i dels conflictes bèl·lics.

2 ESO

1. Classificar accions de la seua vida quotidiana i de l'àmbit públic distingint aquelles que tenen un caràcter moral i explicar els valors ètics que protegeixen les seues decisions a fi de diferenciar els conceptes d'ètica i moral.
2. Classificar diferents juís diferenciant aquells que són descriptius dels valoratius assenyalant entre estos últims els que són morals a fi de reconèixer la seua especificitat.
3. Evidenciar la importància de respectar les diferents opcions valoratives existents dins del marc dels drets de tots realitzant tasques o projectes individuals o col·lectius.
4. Resoldre dilemes morals justificant l'opció triada, classificar-la en funció de les etapes de desenvolupament moral (Kohlberg) i determinar si la seua decisió respon a normes convencionals o principis ètics.
5. Descriure les principals idees de les diferents teories ètiques i comparar-les partint de la

distinció entre ètiques teleològiques i procedimentals.

6. Interpretar textos orals del nivell educatiu procedents de diverses fonts utilitzant les estratègies de comprensió oral per obtenir informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut i expressar oralment textos prèviament planificats amb una pronunciació clara, aplicant les normes de la prosòdia i la correcció gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuais de cada tipus i situació comunicativa per a transmetre de forma organitzada els seus coneixements amb un llenguatge no discriminatori.
7. Llegir textos de formats diversos i presentats en suport paper i digital, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu i escriure textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional en diversos formats i suports, cuidant els seus aspectes formals, aplicant les normes de correcció ortogràfica i gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuais de cada tipus de situació comunicativa.
8. Aportar evidències sobre l'origen convencional del dret i la diferència entre legalitat i legitimitat a través d'exemples literaris, audiovisuals, o a través de la creació d'històries en què el punt de partida siga la d'un grup de persones en una situació absent de normes.
9. Reconèixer les característiques essencials de la política d'Aristòtil recreant situacions socials en què coexistisca el bé comú, la justícia i la felicitat dels seus ciutadans, i comparar-les amb situacions de la societat actual caracteritzades per l'individualisme i la pluralitat de concepcions del bé.
10. Analitzar situacions de la vida real en què l'absència d'implicació i participació de la ciutadania ha generat discriminació o pèrdua de drets legítims que tota democràcia ha de protegir.
11. Identificar a través de notícies, situacions reals o estudi de casos la vulneració dels drets legítims de les minories (ètniques, religioses, sexuals, etc.) realitzant tasques o projectes individuals o cooperatius que promouen la seua defensa.
12. Buscar i seleccionar informació en diverses fonts a partir d'una estratègia de filtrat i de forma contrastada, registrant-la de forma detallada o emmagatzemant-la en paper o dispositius informàtics i servicis de la xarxa i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts; per ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant adequadament la seua procedència.

13. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes, tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues fortaleses i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el seu desenvolupament, actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives.

3r ESO

1. Descriure fets històrics que han influït en la conquesta dels drets socials relacionant-los amb les distintes generacions en què s'agrupen buscant informació de diverses fonts.
2. Investigar sobre l'origen de l'ONU i la firma de la DUDH com a document que reivindica el reconeixement dels drets humans universals i avaluar els problemes a què s'enfronta la seua aplicació en l'actualitat reconeixent el paper de les ONG.
3. Identificar en la lectura del preàmbul i alguns articles de la Constitució espanyola els drets i deures del ciutadà reconeixent la seua adequació a la DUDH, i exemplificar-la en casos concrets.
4. Descriure què és la Unió Europea i identificar els beneficis rebuts i les responsabilitats adquirides pels Estats membres en notícies d'actualitat.
5. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats, adaptar-los a canvis i imprevistos transformant les dificultats en possibilitats, avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final i comunicar de forma personal els resultats obtinguts.
6. Reconèixer els estudis i professions vinculats als coneixements del nivell educatiu i identificar els coneixements, habilitats i competències que demanen per a relacionar-les amb les seues fortaleses i preferències.
7. Analitzar a partir del visionat d'una pel·lícula, documentals o lectura de notícies, amb l'ajuda d'una guia, les implicacions ètiques del progrés científicotècnic i argumentar sobre la no-neutralitat valorativa de la investigació científica.
8. Resoldre dilemes morals plantejats a partir dels nous descobriments científics argumentant les decisions per les quals s'opta.
9. Analitzar el grau de dependència de les noves tecnologies en la vida quotidiana a través de l'estudi de casos i realitzar tasques o projectes que alerten dels riscos del seu ús indeterminat.

10. Reconèixer a partir de pel·lícules, documentals i notícies les amenaces que per al medi ambient, la vida i la defensa dels drets humans té l'aplicació no reflexiva i indiscriminada de l'avanç científicotecnològic.
11. Elaborar tasques o projectes que defenguen propostes dins els límits ètics i jurídics establits en la DUDH per a la construcció del veïnatge universal.
12. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes, tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues fortaleces i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el seu desenvolupament i actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives.

4t ESO

1. Analitzar el preàmbul de la DUDH i els articles 1, 2 i 30 i reconèixer la dignitat humana com el valor fonamental del que es deriven tots els drets humans universals i inalienables que s'inclouen en esta Declaració i evidenciar com es manifesta en alguns d'estos drets.
2. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori, compartir informació i continguts digitals utilitzant eines de comunicació TIC, servicis web i entorns virtuals d'aprenentatge aplicant bones formes de conducta en la comunicació preventives de males pràctiques.
3. Llegir textos de formats diversos i presentats en suport paper i digital, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu i escriure textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional en diversos formats i suports, cuidant els seus aspectes formals, aplicant les normes de correcció ortogràfica i gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuais de cada tipus de situació comunicativa.
4. Reconèixer en els articles (del 17 al 21) de la DUDH els principis que han de regir les relacions entre els ciutadans i l'Estat com a salvaguarda dels drets i llibertats individuals i posar exemples de la seua vigència en actuacions de l'Estat en diferents àmbits.
5. Identificar en la Constitució espanyola la inclusió de l'article 3 de la DUDH i reconèixer el compromís dels espanyols amb la seguretat i la pau a nivell nacional i internacional per mitjà de la lectura del preàmbul i l'article 15 de la Llei de Defensa Nacional i exemplificar tal compromís a través de notícies d'actualitat.

6. Debatre la situació d'ingerència legitimada pel dret internacional en situacions de violació dels drets humans per part d'un Estat i reconèixer l'efectiva aplicació de la DUDH en casos reals.
7. Descriure la funció i actuacions d'institucions i moviments civils (ONG, FSM, etc.) que treballen per la defensa i el respecte dels drets humans buscant informació sobre estes i exposar públicament els resultats de la seua investigació amb l'ajuda de recursos diversos.
8. Analitzar, partint de situacions reals, l'impacte dels mitjans de comunicació massiva en la formació de l'opinió pública i argumentar sobre la necessitat o no d'una regulació ètica i jurídica en relació amb el seu ús.
9. Argumentar sobre el deure de l'Estat i la necessitat de participació ciutadana per a refermar, a través de processos democràtics, el respecte i defensa dels drets humans davant dels riscos de deshumanització i destrucció del planeta com a possibles conseqüències del fenomen de globalització.
10. Buscar i seleccionar informació en diverses fonts a partir d'una estratègia de filtrat i de forma contrastada, registrant-la de forma detallada o emmagatzemant-la en paper o dispositius informàtics i servicis de la xarxa i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts; per ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant adequadament la seua procedència.
11. Analitzar els problemes que tracten i les solucions que es proposen en diferents cimeraes i conferències a nivell internacional i avaluar el grau de compliment dels acords aconseguits buscant-ne informació.
12. Participar en equips de treball per a assolir metes comunes, assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, donar suport a companys i companyes, demostrant empatia i reconeixent les seues aportacions i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies.

b) Instruments d'avaluació i criteris de qualificació

Els instruments d'avaluació seran variats per tal de valorar el grau d'adquisició de les diferents competències clau així com el desenvolupament dels continguts estudiats a cada nivell tenint en compte els indicadors d'èxit establerts anteriorment. Fonamentalment, es tindran en compte els

següents aspectes: El treball individual i en grups cooperatius, la participació activa a les activitats proposades, el respecte, la tolerància, la solidaritat, la responsabilitat, prudència i autonomia. Amb aquesta finalitat, la qualificació de cada alumne/a es basa fonamentalment en dos aspectes:

- **Quadern de classe/Treballs individuals o en grup/Tasques plataforma Aules: 60%**

Es valoraran les activitats desenvolupades a classe, el treball a l'aula, la participació en les discussions i debats de manera respectuosa, les tasques realitzades com a treballs individuals o en grup a l'aula o la plataforma digital Aules. Utilitzarem les rúbriques com a instrument d'avaluació principal per tal de qualificar el treball realitzat per l'alumnat al llarg del curs.

- **Proves escrites: 40%**

Aquestes faran referència als continguts treballats a l'aula i tindran com a objectiu determinar fins a quin punt l'alumnat ha assolit determinats objectius de la matèria.

Qualificació de les avaluacions:

- **1a avaluació, 2a avaluació i 3a avaluació:** La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat constitueix la nota de cadascuna de les avaluacions.
- **Avaluació final:** La nota de l'avaluació final serà el resultat de la mitjana aritmètica de la nota de les tres avaluacions. Per tal de superar la matèria, l'alumnat haurà d'aconseguir una nota igual o superior a 5 punts.

Criteris de recuperació i/o de millora de notes

El professorat de la matèria indicarà, al llarg de cada trimestre les mesures concretes per a la recuperació i/o millora de les notes, com: lliurament de treballs no presentats, correcció del quadern de classe, proves escrites, etc.

c) Recuperació de matèries pendents.

Per a recuperar la matèria de Valors Ètics els alumnes hauran d'aprovar la matèria de Valors Ètics del curs en què es troben. Es considerarà aprovada la matèria pendent si l'alumne supera la matèria en el curs que està matriculat.

Segons els continguts i criteris d'avaluació contemplats a la llei, necessàriament a cada curs els alumnes han d'haver assimilat els coneixements del curs anterior pel que el desenvolupament de les competències bàsiques i els objectius en cada nivell suposarà la superació i l'ampliació d'aquests en el curs anterior.

d) Activitats de reforç i ampliació.

Per a l'ampliació i reforç dels continguts, comptarem amb recursos didàctics amb els quals treballar l'educació èticocívica de forma interdisciplinària i que fonamentalment es presentaran en format digital disponible per a l'alumnat a la plataforma AULES.

Les activitats d'ampliació i reforç poden consistir entre d'altres en l'anàlisi d'una selecció d'informació transmesa en els mitjans de comunicació així com recursos audiovisuals (pel·lícules, documentals,...), lectura de llibres proposats pel professorat, etc.

8. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS

Segons el DECRET 104/2018 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià (2018/7822), s'atendran els nivells I, II, III i IV de resposta educativa per a la inclusió amb caràcter sumatori i progressiu segons les necessitats de l'alumnat a nivell individual o grup de classe.

Donada la diversitat d'alumnat a les classes (alumnes amb necessitats educatives específiques, alumnes del Programa de Millora de l'Aprenentatge - PMAR, PR4, etc.), cal contemplar la possibilitat d'adaptació curricular en algun cas concret, encara que donada la naturalesa d'aquesta matèria és poc probable la necessitat d'una adaptació molt significativa en algun cas, encara que si és necessari, es recorrerà a materials auxiliars relacionats amb l'educació en valors per a treballar a l'aula.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS

El foment de la lectura es treballa a l'aula amb el tractament de textos, adequats al nivell de dificultat de cada cicle d'ESO, que posen de manifest qüestions relatives als temes tractats (la racionalitat, els drets humans, la igualtat, la dignitat, etc.) i també es proposa la lectura voluntària com activitat complementària a l'aula.

També treballarem a l'aula l'ús dels recursos audiovisuals amb la projecció de pel·lícules o documentals i la busca d'informació relativa als problemes tractats.

A tots els blocs de continguts tractarem els principals conceptes, institucions i principis que

fonamenten els valors democràtics de les societats contemporànies, pel que l'educació cívica i constitucional serà l'eix central de la matèria.

Per últim, considerem que la reflexió sobre els valors ètics contribueix a desenvolupar l'emprenedoria com una competència clau al promoure el pensament crític i racional així com la capacitat d'argumentar de forma autònoma els problemes fonamentals que es donen a la nostra societat contemporània. De forma continuada, l'alumne s'haurà d'esforçar per analitzar, plantejar, resoldre i argumentar qüestions relacionades amb l'àmbit de l'ètica i que contribuiran a que adquirisca l'hàbit d'elaborar per sí mateix arguments vàlids o racionals per a la resolució de problemes en els diferents àmbits de l'activitat humana.

1. INTRODUCCIÓ

a) Justificació de la programació

La filosofia és una activitat reflexiva i crítica que, a rel de les aportacions de les ciències i altres disciplines pretén realitzar una síntesi global al voltant de l'home, el coneixement, la conducta adequada i la vida social i política. Es presenta en aquestes curs per no privar a l'alumnat que anirà a mòduls de Formació professional i no cursarà batxillerat de la reflexió que l'acompanya a aquesta disciplina. Tot i que continuarà en primer de batxillerat. Totes dos encaminades, com no?, a dotar als alumnes de capacitat de raonament crític, de formular argumentacions en fonament i de comprendre i analitzar textos de segon ordre de complexitat, en els que apareixen diferents veus amb diferents opinions, o textos la lectura dels quals estan molt distanciats en el temps de producció però que segueixen sent molt actuals, perquè son clàssics.

b) Contextualització

La matèria de Filosofia té com a objectiu que l'alumnat siga capaç de pensar i comprendre, abstraent-se racionalment del camp concret estudiat en cada una de les altres matèries, per a centrar-se en allò que caracteritza específicament la Filosofia, això és, reflexionar, raonar, criticar i argumentar, utilitzant el mode de preguntar radical i últim que li és propi, sobre els problemes referits a la totalitat de la vivència humana i això, sense deixar de costat la seua capacitat de transformació i canvi tant de l'individu com de la societat. La filosofia no és una ciència, entesa esta com un saber especialitzat i experimental, és més bé, un mode especial de preguntar i de saber, una manera d'entendre i d'enfrontar-se a la realitat que ens rodeja, a les circumstàncies en les que vivim i que, en gran mesura, ens fan ser i comprendre com som.

2. OBJECTIUS GENERALS D'ETAPA VINCULATS AMB LA MATÈRIA

Segons el Reial decret 1105/2014 de 26 de desembre del Ministeri d'Educació trobem els següents objectius:

a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i els grups, exercint els diàleg analitzant els Drets Humans i la igualtat de tracte i d'oportunitats entre homes i dones, com valors comuns a la societat plural preparant-se per a exercir la ciutadania solidària.

- b) Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en grup com a condició necessària per a la realització eficaç de les tasques d'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.
- c) Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar la discriminació de les persones per raó de sexe o per qualsevol altra condició o circumstància personal o social. Rebutjant els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones, així com qualsevol altra manifestació de violència contra la dona.
- d) Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
- e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de fonts d'informació per a, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment el de la informació i en el coneixement.
- g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateixa, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar prendre decisions i assumir responsabilitats.
- h) Comprendre i expressar amb correcció oralment i per escrit, en llengua castellana i valenciana textos, missatges complexos, e iniciar-se en el coneixement, la lectura i el estudi de la literatura.
- j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història propis i dels demés, així com el patrimoni artístic i cultural.
- k) Conèixer i valorar els hàbits saludables i la dimensió humana de la sexualitat en tota a seua diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats en la salut, el consum, la cura de éssers vius i del medi ambient, contribuint a la seua conservació i millora.
- l) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les distintes manifestacions artístiques utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

3. COMPETÈNCIES CLAU

El Reial Decret 1190 de 3 d'agost de 2012 estableix la contribució de l'Educació eticocívica a l'adquisició de les competències clau. L'EDUCACIÓ EN VALORS es relaciona directament amb la competència social i ciutadana; però, a més, contribueix a desplegar alguns aspectes destacats d'altres competències clau.

En relació amb la competència social i ciutadana, s'afronta l'àmbit personal i públic implícit en aquesta: propicia l'adquisició d'habilitats i virtuts cíviques per a viure en societat i per a exercir la ciutadania democràtica. Contribueix a reforçar l'autonomia, l'autoestima i la identitat personal; afavoreix el desenrotllament d'habilitats que permeten participar, prendre decisions, triar la forma adequada de comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les decisions adoptades i de les conseqüències que se'n deriven, i ajuda a millorar les relacions interpersonals en formar l'alumnat perquè prenga consciència dels seus pensaments, valors, sentiments i accions.

Es desplega també la competència a partir de l'adquisició del coneixement dels fonaments i els modes d'organització dels estats i de les societats democràtiques i d'altres continguts específics, com l'evolució històrica dels drets humans i la forma en què es concreten i es respecten o es vulneren en el món actual, particularment, en casos de conflicte.

Es contribueix directament a la dimensió ètica de la competència social i ciutadana afavorint que l'alumnat reconega els valors de caràcter moral i, al mateix temps, pugui avaluar-los i comportar-se coherentment amb aquests quan es pren una decisió o s'afronta un conflicte. Els valors universals i els drets i els deures continguts en la Declaració Universal dels Drets Humans i el seu reconeixement en la Constitució Espanyola i en l'Estatut d'Autonomia constitueixen un referent.

La inclusió, com continguts específics de la matèria, dels relacionats amb el coneixement de la pluralitat social, així com del caràcter de la globalització i de les seues implicacions per als ciutadans, facilitarà a l'alumnat instruments per a construir, acceptar i practicar normes de convivència d'acord amb els valors democràtics, exercitar els drets i les llibertats, assumir les responsabilitats i els deures cívics i, en definitiva, participar activament i plenament en la vida cívica.

L'Educació eticocívica contribueix a desplegar la competència d'aprendre a aprendre fomentant la consciència de les pròpies capacitats. Així mateix, l'estímul de les virtuts i habilitats socials, l'impuls del treball en equip, la participació i l'ús sistemàtic de l'argumentació, la síntesi de les idees pròpies i alienes, la confrontació ordenada i crítica de coneixement, informació i opinió afavoreixen també els aprenentatges posteriors.

Des dels procediments de la matèria s'afavoreix la competència bàsica autonomia i iniciativa personal perquè es desenrotllen iniciatives de planificació, presa de decisions, participació i assumpció de responsabilitats. El currículum atén especialment l'argumentació, la construcció d'un pensament propi, l'estudi de casos que suposen una presa de postura sobre un problema i les possibles solucions.

L'ús sistemàtic del debat ajuda a la competència en comunicació lingüística, en exigir l'exercitació de l'escolta, l'exposició i l'argumentació. D'altra banda, la comunicació de sentiments, idees i opinions, imprescindibles per a aconseguir els objectius d'aquesta matèria, en utilitzar tant el llenguatge verbal com l'escrit, i la valoració crítica dels missatges explícits i implícits en fonts diverses també ajuden a l'adquisició d'aquesta competència. Així mateix el coneixement i l'ús de termes i conceptes propis de l'anàlisi social afavoreixen l'enriquiment del vocabulari.

4. CONTINGUTS

Els temes que seran objecte d'estudi i/o investigació al llarg del curs són:

Bloc 1. El saber filosòfic

- Origen i fonaments de la filosofia
- El saber filosòfic. La seua especificitat
- L'origen de la filosofia: el pas del mite al logos
- Les primeres elaboracions filosòfiques: els pensadors grecs.
- Els interrogants de la filosofia
- La funció de la filosofia
- L'actitud crítica
- Comprensió i expressió oral
- Estratègia de comprensió oral: activació de coneixements previs, manteniment de l'atenció, selecció de la informació; memorització i retenció de la informació.
- Tipus de text [expositiu i argumentatiu]
- Planificació de textos orals

Bloc 2. La identitat personal

- Qui sóc? La personalitat.
- La personalitat i el seu desenrotllament
- Biologia i personalitat
- Cultura i personalitat
- Identitat i gènere
- La identitat digital. Riscos associats a l'ús de les tecnologies
- Què és el ser humà?
- La ment i el cervell
- La raó i els sentiments
- La motivació i la voluntat
- El ser humà en la història
- Identitat digital
- Riscos associats a l'ús de les tecnologies

Bloc 3. La socialització

- La dimensió social
- Els altres: la intersubjectivitat
- L'origen de la societat
- Societat, cultura i civilització
- La socialització
- El procés de socialització
- Personalitat i socialització
- La dimensió dialògica del ser humà
- El diàleg entre cultures

- Estratègies de busca i selecció de la informació
- Procediments de síntesi de la informació
- Procediments de presentació de continguts
- Procediments de cita i paràfrasi. Bibliografia i bibliografia web
- Disseny de presentacions multimèdia
- Tractament de la imatge. Producció senzilla d'àudio i vídeo

Bloc 4. Transformació ètica i estètica

- La qüestió de la llibertat i la reflexió ètica
- Llibertat negativa i positiva
- Llibertat interior i sociopolítica
- Naturalesa i llibertat
- Llibertat absoluta, condicionada i determinisme
- Ètiques aplicades

Bloc 5. Pensament i realitat

- L'home com ser racional
- La racionalitat i les seues característiques
- Racionalitat teòrica i pràctica
- La veritat i els seus tipus
- La realitat i el seu sentit
- El cosmos

5. UNITATS DIDÀCTIQUES

Aquesta organització i distribució dels continguts en unitats didàctiques és orientativa i podrà variar lleugerament en funció de les característiques del grup, els seus interessos i motivacions.

Bloc 1. El saber filosòfic

UD 1: Què és el saber filosòfic?

UD 2: Qui foren els primers filòsofs?

UD 3: Per a què val la filosofia?

Bloc 2. La identitat personal

UD 4: Què és l'èsser humà?

UD 5: Per què sóc com sóc?

Bloc 3. La socialització

UD 6: Necessitem als altres?

UD 7: Quin paper juga la cultura en nosaltres?

Bloc 4. Transformació ètica i estètica

UD 8: Som lliures? Llibertat i determinisme

UD 9: Com he d'actuar? Les teories ètiques

Bloc 5. Pensament i realitat

UD 10: Té límits el nostre pensament?

UD 11: Existeix la veritat?

UD 12: Com és la realitat?

PRIMERA AVALUACIÓ: Unitats didàctiques 1, 2, 3 i 4

SEGONA AVALUACIÓ: Unitats didàctiques 5, 6, 7 i 8

TERCERA AVALUACIÓ: Unitats didàctiques 9, 10, 11 i 12

Els continguts referents a elements transversals, com són: comprensió i expressió oral, comprensió i expressió escrita, planificació de textos escrits, cerques d'informació a mitjans digitals, etc. es treballaran al llarg de les unitats didàctiques i a través de les diferents activitats proposades.

6. METODOLOGIA

Criteri metodològic de caràcter general.

Avançar en l'activació del pensament consisteix a integrar nous coneixements a partir dels que l'alumna/e ja posseïssa. Per a la qual cosa es provocaran preguntes, que el mateix alumne es farà al fil d'activitats preparades pel professor/a, fins a aconseguir la configuració d'un problema que el durà a la formulació d'hipòtesis i a l'ús necessari de la informació aportada amb la finalitat de trobar resposta a les qüestions plantejades.

Activitats d'aprenentatge i estratègies per al desenrotllament dels continguts:

Formular preguntes. Plantejar interrogants ètics davant els problemes morals i polítics que es plantegen a l'aula. Es poden utilitzar diverses estratègies:

Realitzar enquestes sobre la manera de veure determinades qüestions.

Utilitzar fonts que tracten un tema des de distints plantejaments.

Utilitzar materials diversos: textos filosòfics, antropològics, psicològics, polítics, literaris, de premsa, pel·lícules, documentals...

Iniciar els alumnes en l'hàbit de fer hipòtesis.

Presentar informes o petits treballs indicant els materials utilitzats.

7. AVALUACIÓ

a) Criteris d'avaluació.

1. Diferenciar què és la reflexió filosòfica explicant seues característiques i comparant-la amb altres tipus de sabers. (B1)
2. Relatar l'origen de la filosofia occidental i distingir-la dels sabers preracionals. (B1)
3. Exposar les primeres respostes dels primers pensadors sobre la pregunta del origen, identificant-la com una de les qüestions originals del pensament occidental. (B1)
4. Argumentar sobre la necessitat d'entendre's a u mateix i la realitat que l'envolta per a construir la pròpia personalitat. (B1)
5. Interpretar textos orals i escrits i saber extreure-hi el tema, el problema i la tesi. (B1)
6. Llegir textos de formats diversos utilitzant les estratègies de comprensió lectora, i escriure textos en diversos formats i suports, cuidant-ne els aspectes formals, aplicant-hi les normes de correcció ortogràfica i gramatical, i ajustats a les propietats textuais de cada tipus i situació comunicativa, per a transmetre de manera organitzada els seus coneixements amb un llenguatge no discriminatori. (B1)
7. Conèixer les idees centrals de les principals teories sobre la personalitat i poder fer una dissertació sobre aquest tema. (B2)
8. Definir què és la personalitat, així com els principals conceptes que hi estan relacionats,

- reflexionant sobre la possible incidència en la formació de la personalitat, de l'herència genètica i d'allò que s'ha adquirit. (B2)
9. Prendre consciència de la necessitat de salvaguardar la privacitat de les dades personals en un digital. (B2)
 10. Ser capaç d'enumerar els diferents elements del procés de socialització. (B3)
 11. Indagar, a partir d'informacions procedents de diverses fonts, sobre el relativisme cultural i l'etnocentrisme, i argumentar sobre el possible paper actiu d'un mateix en la construcció de la cultura. (B3)
 12. Reconèixer i respectar a l'altre tal com és, en la seua individualitat i també com a un alter ego amb qui comparteix espai i circumstàncies donat lloc a la intersubjectivitat i reconeguem a dimensió social dels humans. (B3)
 13. Reconèixer la terminologia conceptual de l'assignatura utilitzant-la correctament en activitats orals i escrites, crear i editar continguts digitals utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori o servicis de la web. (B3)
 14. Constatar l'existència de determinisme en la naturalesa, analitzant la possibilitat de l'ésser humà de ser lliure, tenint en compte que és un ser natural i, com a tal, sotmès a les lleis de la naturalesa. (B4)
 15. Argumentar sobre la relació entre la llibertat interior i la exterior, social i política, principalment al voltant de les tres postures sobre el problema de la llibertat (la tesi estoica, la negació del sotmetiment de la voluntat a les lleis naturals de Kant i la posició intermèdia que postula una llibertat condicionada). (B4)
 16. Reconèixer l'estètica com la part de la filosofia que utilitza el procés creatiu l'experiència de l'estètica i la bellesa. (B4)
 17. Identificar què és imaginació font a memòria, com funcionen totes dues i quines son les seues característiques. (B4)
 18. Enumerar les fases del procés creatiu així com les característiques de les persones creatives i investigar sobre el pensament divergent creatiu i la seua relació amb el pensament lògic racional i la possibilitat de potenciar-lo. (B4)
 19. Reconèixer la facultat racional com específica del ser humà i les seues implicacions i analitzar en què consisteix la racionalitat. (B5)

20. Explicar les tesis bàsiques d'algunes concepcions filosòfiques sobre les possibilitats i límits de la raó i diferenciar la racionalitat teòrica de la pràctica així com la teoria i l'experiència. (B5)
21. Enumerar els principals tipus de veritat: la veritat com a correspondència; la veritat pragmatista americana; com a coherència; com a perspectiva i com a consens reflexionant sobre la possibilitat d'arribar a ella. (B5)
22. Explicar la concepció contemporània al voltant de la intel·ligència incidint en la teoria de la intel·ligència emocional. (B5)
23. Descriure el significat del terme metafísica com a disciplina principal de les que componen la filosofia, identificar el seu objectiu fonamental i exposar la pregunta radical sobre el sentit de la realitat i l'existència. (B5)
24. Descriure els principals interrogants sobre el que puga ser la realitat i exposar algunes de les respostes que ha donat la filosofia. (B5)
25. Reflexionar sobre l'interrogant del sentit de l'existència, exposant les tesis centrals d'algunes teories filosòfiques de la vida, i elaborar dissertacions sobre la vida o la mort, l'esdevenir històric, el lloc de l'individu en la realitat, etc. (B5)

b) Relació entre els continguts criteris d'avaluació, competències i indicadors d'èxit:

CL: competència lingüística; AA: aprendre a aprendre; CSC: competències socials i cíviques; CEC: consciència i expressions culturals SI I EE: sentit iniciativa i esperit emprenedor; CD: competència digital; CT: competències bàsiques en ciència i tecnologia.

BLOCS CONTINGUTS	CRITERIS D'AVALUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT	CC
BLOC 1: LA FILOSOFIA	BL1.1. Diferenciar què és la reflexió filosòfica explicant seues característiques i comparant-la amb altres tipus de sabers. BL1. 2. Relatar l'origen de la filosofia occidental i distingir-la dels sabers preracionals.	BL1.1.1.Explica les característiques pròpies de la reflexió filosòfica, mitjançant la comparació amb altres tipus de saber que estudien aspectes concrets de la realitat i l'individu a fi de determinar la seua especificitat. BL1.2.1. Distingeix, mitjançant la lectura de textos mitològics i	CEE

	<p>BL1.3. Exposar algunes de les idees centrals dels filòsofs de l'antiga Grècia per a identificar el gir antropològic de la filosofia en el s. V a. C., i poder justificar l'aplicació pràctica de la filosofia respecte a l'individu i a la societat en què viu.</p> <p>BL1. 4. Exposar les primeres respostes dels primers pensadors sobre la pregunta del origen, identificant-la com una de les qüestions originals del pensament occidental.</p> <p>BL1. 5. Argumentar sobre la necessitat d'entendre's a u mateix i la realitat que l'envolta per a construir la pròpia personalitat.</p> <p>BL1. 8. Interpretat textos orals i escrits i saber extreure-hi el tema, el problema i la tesi.</p> <p>BL1. 9. Llegir textos de formats diversos utilitzant les estratègies de comprensió lectora, i escriure textos en diversos formats i suports, cuidant-ne els aspectes formals, aplicant-hi les normes de correcció ortogràfica i gramatical, i ajustats a les propietats textuais de cada tipus i situació comunicativa, per a transmetre de manera organitzada els seus coneixements amb un llenguatge no discriminatori.</p>	<p>fragments de filòsofs presocràtics, les diferències entre el discurs filosòfic i els discursos preracionals en tant que saber pràctic.</p> <p>BL1.2.2. Relata l'origen de la filosofia occidental explicitant on, quan i per què sorgeix la reflexió filosòfica.</p> <p>BL1.3.2. Exposar les principals idees dels filòsofs de l'antiga Grècia respecte a l'individu i la societat en què viu, a fi de justificar l'aplicació pràctica de la filosofia.</p> <p>BL1.4.2. Exposar les diverses respostes que ofereixen els filòsofs presocràtics a la pregunta per l'origen de totes les coses.</p> <p>BL1.5.1. Argumenta, de forma escrita i oral, sobre la importància d'entendre's a si mateix i la realitat que l'envolta, per a la construcció de la pròpia identitat.</p> <p>BL1.8.1. Comprèn textos orals del nivell educatiu procedents de fonts diverses, utilitzant les estratègies de comprensió oral per a obtenir informació, i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut.</p> <p>BL1.9.1. Llig textos de formats diversos i presentats en suport paper i digital, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu.</p>	<p>CSC</p> <p>CEC</p> <p>SIEE</p> <p>CAA</p> <p>CCLI</p> <p>CAA</p> <p>CCLI</p>
<p>BLOC 2: IDENTITAT PERSONAL</p>	<p>BL2. 2. Conèixer les idees centrals de les principals teories sobre la personalitat i poder fer una dissertació sobre aquest tema.</p> <p>BL2. 4. Definir què és la personalitat, així com els principals conceptes que hi estan relacionats, reflexionant sobre la possible incidència en la formació de la personalitat, de l'herència genètica</p>	<p>BL2.2.1. Explica les tesis centrals d'algunes teories sobre la personalitat, reconeixent, en el marc de la teoria cognitiva, el valor del coneixement com a element motivador de la conducta humana.</p> <p>BL2.4.1. Defineix què és la personalitat i els principals conceptes que hi estan relacionats.</p>	<p>CAA</p> <p>CSC</p>

	<p>i d'allò que s'ha adquirit.</p> <p>BL2. 9. Prendre consciència de la necessitat de salvaguardar la privacitat de les dades personals en un digital.</p>	<p>BL2.4.2. Reflexiona de forma escrita i oral sobre la incidència de l'herència genètica i d'allò que s'ha adquirit en la formació de la personalitat.</p> <p>BL2.9.1. És conscient de la seua identitat digital i la protegeix preservant la privacitat de les dades personals, utilitzant varietat d'estratègies de seguretat i actuant enfront de les amenaces.</p>	<p>CCLI</p> <p>CD</p>
<p>BLOC 3: LA SOCIALITZACIÓ</p>	<p>BL3. 2. Ser capaç d'enumerar els diferents elements del procés de socialització.</p> <p>BL3. 4. Indagar, a partir d'informacions procedents de diverses fonts, sobre el relativisme cultural i l'etnocentrisme, i argumentar sobre el possible paper actiu d'un mateix en la construcció de la cultura.</p> <p>BL3. 5. Reconèixer i respectar a l'altre tal com és, en la seua individualitat i també com a un alter ego amb qui comparteix espai i circumstàncies donat lloc a la intersubjectivitat i reconeguem a dimensió social dels humans.</p> <p>BL3. 9. Reconèixer la terminologia conceptual de l'assignatura utilitzant-la correctament en activitats orals i escrites, crear i editar continguts digitals utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori o servicis de la web.</p>	<p>BL3.2.1. Enumera els diversos elements del procés de socialització i els relaciona amb la pròpia personalitat.</p> <p>BL3.4.1. Busca i selecciona informació d'internet i altres fonts bibliogràfiques sobre el relativisme cultural i l'etnocentrisme com a postures enfrontades en relació amb la comprensió de la cultura.</p> <p>BL3.5.1. Reconeix la dimensió social i cultural de l'ésser humà mitjançant l'anàlisi de la intersubjectivitat construïda a partir del reconeixement de l'altre en la seua individualitat, però compartint un espai i circumstàncies comunes.</p> <p>BL1.9.1. Reconeix la terminologia conceptual de l'assignatura i del nivell educatiu, i la utilitza correctament en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional.</p> <p>BL1.9.2. Crea i edita continguts digitals relacionats amb el nivell educatiu, fent servir aplicacions informàtiques d'escriptori o serveis del web.</p>	<p>CSC</p> <p>CAA</p> <p>CD</p> <p>CSC</p> <p>CCLI</p> <p>CD</p>

			CAA
BLOC 4: LA TRANSFORMACIÓ ÈTICA I ESTÈTICA	<p>BL4. 1. Constatar l'existència de determinisme en la naturalesa, analitzant la possibilitat de l'ésser humà de ser lliure, tenint en compte que és un ser natural i, com a tal, sotmès a les lleis de la naturalesa.</p> <p>BL4. 3. Argumentar sobre la relació entre la llibertat interior i la exterior, social i política, principalment al voltant de les tres postures sobre el problema de la llibertat (la tesi estoica, la negació del sotmetiment de la voluntat a les lleis naturals de Kant i la posició intermèdia que postula una llibertat condicionada).</p> <p>BL4. 5. Reconèixer l'estètica com la part de la filosofia que utilitza el procés creatiu l'experiència de l'estètica i la bellesa.</p> <p>BL4. 6. Identificar què és imaginació font a memòria, com funcionen totes dues i quines són les seues característiques.</p> <p>BL4. 7. Enumerar les fases del procés creatiu així com les característiques de les persones creatives i investigar sobre el pensament divergent creatiu i la seua relació amb el pensament lògic racional i la possibilitat de potenciar-lo.</p>	<p>BL4.1.1. Reconeix la possibilitat de l'ésser humà de ser lliure malgrat la seua condició de ser natural, i per tant sotmès al determinisme de les lleis de la naturalesa.</p> <p>BL4.3.1. Argumenta sobre la relació entre la llibertat interior i la llibertat social i política, tenint en compte principalment les tres postures sobre el problema de la llibertat (la tesi estoica, la negació del sotmetiment de la voluntat a les lleis naturals de Kant i la posició intermèdia que postula una llibertat condicionada).</p> <p>BL4.5.1. Reconeix l'estètica com la part de la filosofia que estudia el procés creatiu, l'experiència estètica i la bellesa.</p> <p>BL4.6.1. Identifica què és la imaginació, en tant que facultat específica de l'ésser humà, i explica com funciona i quines són les seues característiques.</p> <p>BL4.7.1. Enumera les fases del procés creatiu, així com les característiques de les persones creatives.</p>	<p>CMCT CSC</p> <p>CSC</p> <p>SIEE CEC</p> <p>SIEE CEC</p> <p>CAA</p>
BLOC 5: PENSAMENT I REALITAT	<p>BL5. 1. Reconèixer la facultat racional com específica del ser humà i les seues implicacions i analitzar en què consisteix la racionalitat.</p> <p>BL5. 2. Explicar les tesis bàsiques d'algunes concepcions filosòfiques sobre les possibilitats i límits de la raó i diferenciar la racionalitat teòrica de la pràctica així com la</p>	<p>BL5.1.2. Diferencia, tenint en compte els àmbits d'aplicació de la raó humana, distints tipus de racionalitat.</p> <p>BL5.2.1. Explica les tesis bàsiques d'algunes concepcions filosòfiques sobre les possibilitats i límits de la raó.</p> <p>BL5.4.1. Explica la concepció</p>	<p>CSC</p> <p>CSC</p>

	teoria i l'experiència.	contemporània de la intel·ligència, incidint en la teoria de la intel·ligència emocional.	CSC
	BL5. 4. Explicar la concepció contemporània al voltant de la intel·ligència incidint en la teoria de la intel·ligència emocional.	BL5.5.1. Identifica l'objectiu fonamental de la metafísica, consistent a fer preguntes radicals sobre la realitat, a fi de descriure-la com la disciplina principal de les que componen la filosofia.	CSC
	BL5. 5. Descriure el significat del terme metafísica com a disciplina principal de les que componen la filosofia, identificar el seu objectiu fonamental i exposar la pregunta radical sobre el sentit de la realitat i l'existència.	BL5.6.1. Descriu els principals interrogants sobre el que puga ser la realitat natural i humana (l'origen i la finalitat de l'univers; quin és l'ordre que regeix la naturalesa, si és que n'hi ha; el lloc de l'ésser humà en el cosmos, etc.).	CSC
	BL5. 6. Descriure els principals interrogants sobre el que puga ser la realitat i exposar algunes de les respostes que ha donat la filosofia.	BL5.6.2. Exposa algunes de les grans respostes metafísiques sobre els interrogants que s'han formulat sobre la realitat natural i humana.	CMCT
	BL5. 8. Realitzar una dissertació que parle del sentit de la vida i de l'existència i el lloc de l'individu dintre de la realitat.	BL5.8.1. Exposa les tesis centrals d'algunes teories filosòfiques de la vida, a fi de reflexionar sobre l'interrogant del sentit de l'existència.	CCLI
	BL5.8.2. Elabora dissertacions sobre la vida o la mort, l'esdevenir històric, el lloc de l'individu en la realitat, etc., a fi de reflexionar sobre la pregunta pel sentit de l'existència.	CCLI SIEE	

7. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

Els instruments d'avaluació varien en funció del tipus de contingut que es pretén valorar. Són instruments d'avaluació tots aquells que ens permeten recollir informació sobre els avanços de l'alumnat pel que fa a la comprensió de continguts de la matèria, assoliment d'objectius d'etapa i desenvolupament de les competència.

A la matèria de filosofia de 4t d'ESO, seran instruments d'avaluació: l'elaboració de dissertacions sobre continguts de la matèria, les exposicions orals, els debats a l'aula, les activitats de cerca, síntesi i presentació d'informació utilitzant eines d'edició digital, els qüestionaris de final de tema o

bloc, les tertúlies sobre lectures a l'aula, el quadern de la matèria on queda reflexat el treball de l'alumnat i l'observació directa a l'aula sobre treball i participació.

El professor indicarà en cadascuna de les avaluacions, aquells treballs i activitats que seran avaluats directament per a la nota del trimestre. Cada avaluació es tindran en compte com a mínim 2 tipus diferents d'activitats, així com la participació durant les sessions.

8. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS

La presència en les nostres classes d'alumnes provinents d'altres països i en procés d'adaptació a la nostra cultura fa necessari programar per a cadascun d'ells una adaptació curricular no significativa. Per tant, aquests alumnes seran objecte d'una especial atenció, que es concretarà en: a) revisió individualitzada del seu treball diari, b) dedicar uns minuts al final de la classe a explicar conceptes fonamentals que no hagin quedat ben compresos i per últim, c) en la mesura de les seues possibilitats, anar incorporant-los, al llarg del curs, a la dinàmica de la resta de la classe. Pel que respecta als continguts mínims, aquests seran els mateixos que per a la resta d'alumnes.

Pel que fa a la resta d'alumnat, com que aquesta assignatura té molt en compte habilitats com: saber estar, compartir i comprendre, els alumnes amb necessitats específiques se'ls faran adaptacions no significatives relatives a temps per fer la feina i a agrupacions (tal vegada hauran de fer per parelles exercicis individuals). A més a més, en cas de necessitar-ho, el professor els facilitarà activitats de reforç, i activitats d'ampliació per a aquella alumnat que tinga un major interès o motivació per la matèria.

9. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Els criteris de qualificació per a la matèria de filosofia de 4t d'ESO seran els següents:

50% TREBALLS INDIVIDUALS I/O EN GRUP: Dins d'aquest apartat s'inclouen aquelles activitats que s'assenyalen com a qualificables i que requereixen un major temps de treball a casa i reflexió per part de l'alumnat, com és el cas de les dissertacions, exposicions orals, preparació de debats, etc.

50% PROVES ESCRITES: Les proves escrites estaran referides als continguts vistos a l'aula.

La **nota** de cada **avaluació** es calcularà seguint els percentatges esmentats. Serà indispensable per tal d'aprovar en trimestre, haver superat la prova escrita.

La **nota final** del curs serà la mitjana dels 3 trimestres. Per a supera-la caldrà que l'alumne/a aconseguisca una nota igual o superior a 5 punts.

En cas que la nota final del curs siga menor de 5, l'alumne o alumna haurà de recuperar la matèria mitjançant un examen en el qual es tindran en compte els criteris d'avaluació esmentats a la programació.

9. FOMENT DE LA LECTURA

La matèria de Filosofia, per les seues característiques, ja fa ús d'una gran quantitat de textos de diferents tipus, però sobretot de textos filosòfics, un format nou per l'alumnat per la seua estructura, vocabulari i temàtica. D'altra banda el departament proposa com a mesura per al foment de la lectura a la matèria de 4t d'ESO la lectura compartida a l'aula d'alguns textos proposat pel professor i posterior tertúlia.

10. UTILITZACIÓ DE LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ

Per tal d'aconseguir un bon nivell en les competències específiques de la matèria com són la social i ciutadana, cal ensenyar a utilitzar Internet i les xarxes socials seguint les recomanacions de les bones pràctiques. Entre elles:

Fer comprendre als alumnes que entre les múltiples funcions de la xarxa que pot utilitzar – d'oci, entreteniment, cultural, etc.– està la informativa. A través de la xarxa es pot accedir a gran part del llegat cultural de la tradició.

Prevenir els alumnes sobre els elements distorsionants (publicitat, jocs...) que dificulten les tasques acadèmiques.

11. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Les activitats complementàries d'aquesta matèria estan relacionades amb la consecució dels objectius i competències bàsiques assenyalades en la programació de les diferents unitats

didàctiques.

El professor establirà les més adients entre visites a centres d'interès cívic de la població com l'Ajuntament o la Casa de cultura, entrevistes a les persones majors de la família, recerca en la xarxa sobre algun tema que siga d'especial interès per a l'alumne, etc.

1. INTRODUCCIÓ

a) Justificació de la programació

La programació didàctica de la matèria comuna de Filosofia de 1r de Batxillerat està elaborada sobre el Reial Decret 1105/2014, de 26 desembre de 2014, pel que s'estableix el currículum bàsic d'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, així com la seua concreció en el Decret 87/2015, de 5 de juny de la Conselleria, publicat en el DOCV Núm.7544/ 10.06.2015.

b) Contextualització

La matèria de Filosofia té com a objectiu que l'alumnat siga capaç de pensar i comprendre, abstraient-se racionalment del camp concret estudiat en cada una de les altres matèries, per a centrar-se en allò que caracteritza específicament la Filosofia, això és, reflexionar, raonar, criticar i argumentar, utilitzant el mode de preguntar radical i últim que li és propi, sobre els problemes referits a la totalitat de la vivència humana i això, sense deixar de costat la seua capacitat de transformació i canvi tant de l'individu com de la societat. La filosofia no és una ciència, entesa esta com un saber especialitzat i experimental, és més bé, un mode especial de preguntar i de saber, una manera d'entendre i d'enfrontar-se a la realitat que ens rodeja, a les circumstàncies en les que vivim i que, en gran mesura, ens fan ser i comprendre com som.

Mitjançant la filosofia del llenguatge, la lògica, la retòrica i l'argumentació, s'educa l'expressió i interpretació del pensament i dels sentiments, utilitzant el llenguatge per a regular la pròpia conducta i les relacions socials, aplicant el raonament lògic i els processos propis del pensament (anàlisi, síntesi, relació, associació, etc.) per a propiciar la resolució de problemes i el coneixement de diferents llenguatges comunicatius desenvolupant, així, la capacitat crítica que discerneix el que és nuclear d'allò accessori. Així mateix, la metafísica, la teoria del coneixement i la filosofia de la ciència i de la naturalesa, permeten aprofundir en el coneixement de si mateix i en la comprensió de l'entorn, possibilitant la competència per a interpretar successos, analitzant les seues causes, predeïnt conseqüències i analitzant críticament els factors capaços de transformar la realitat.

A nivell pràctic, l'estudi de l'ètica i la filosofia política, desenvolupa la comprensió de la realitat individual, cultural i social de la mà de la capacitat normativa i transformadora de la filosofia, permetent realitzar raonaments crítics i dialogants i fomentant el respecte pels valors universals i la

participació activa en la vida democràtica. Des dels estudis d'estètica, s'adquireixen les competències culturals com el respecte a la llibertat d'expressió i la diversitat cultural.

Finalment, la matèria hauria de motivar a l'alumnat per a aprendre a aprendre, competència que està en la base de l'amor al saber, per saber, finalitat que encarna la Filosofia i que constitueix el punt de recolzament per a experimentar i generar iniciatives personals, enfrontant-se a la vida i, en definitiva, creixent com a persones.

2. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS AMB LA MATÈRIA

Pel que fa a la matèria de Filosofia el Decret 87/2015 li atorga, com a saber crític i reflexiu, una sèrie de funcions i objectius. En primer lloc, ajudar a l'alumnat a tenir una major comprensió d'ells mateixos i del seu entorn. La filosofia, a partir de les aportacions d'altres disciplines i de les ciències fa una síntesi sobre alguns grans temes com són: la persona, el coneixement, la conducta, la política i la vida social.

En segon lloc, la matèria contribueix a dotar el nostre alumnat d'una sèrie d'eines cognitives d'especial utilitat que podran aplicar, en el terreny teòric, per tal de conèixer els grans interrogants que s'ha plantejat l'ésser humà. Les respostes i teories elaborades per a respondre'ls ens ajuden a entendre millor la realitat que avui habitem i vivim.

En el terreny pràctic, és un objectiu central de la filosofia contribuir al desenvolupament de l'actitud crítica, tan necessària en el món actual i imprescindible per a fer front als prejudicis i analitzar les idees preconcebudes. Cal no donar per suposat allò que hom accepta per ser la idea o creença majoritària, o allò que dicta la tradició. Totes les idees que acceptem han de passar per aquesta capacitat crítica que inclou: pensar, raonar i argumentar, totes elles de manera fonamentada, autònoma, rigorosa i amb coherència.

Per últim, també se li encomana a la filosofia, pel caràcter de la disciplina, l'objectiu de treballar l'habilitat de dialogar. El diàleg és una via d'enteniment, intercanvi d'idees i comprensió mútua que ens allunya del pensament únic i dogmàtic.

El relació als diferents blocs de continguts, la matèria contribuirà a l'assoliment dels següents objectius a través de les diferents unitats didàctiques que detallarem posteriorment:

1. Analitzar la caracterització del saber filosòfic distingint-lo d'altres tipus de saber així com

les relacions i diferències que manté amb la ciència.

2. Conèixer les principals qüestions filosòfiques relatives al coneixement: el saber científic, el llenguatge, la lògica, la retòrica i l'argumentació per a millorar l'expressió i interpretació del pensament i els sentiments, utilitzant el llenguatge per a regular la pròpia conducta i les relacions socials.
3. Emprar el raonament lògic i els processos propis del pensament (anàlisi, síntesi, relació, associació, etc) per a propiciar la resolució de problemes i el coneixement de diferents llenguatges comunicatius, desenvolupant així la capacitat crítica que discerneix allò nuclear d'allò accessori.
4. Comprendre la metafísica i les qüestions últimes sobre la realitat i el seu sentit possibilitant la competència per a interpretar successos, analitzant-ne les causes, predient les conseqüències analitzant així els factors capaços de transformar la realitat.
5. Reconèixer la dimensió biològica, sociocultural i simbòlica de l'ésser humà considerant les diferents antropologies i concepcions filosòfiques que s'han fet al respecte al llarg de la història del pensament.
6. Conèixer l'ús pràctic de la raó a partir de l'estudi de la fonamentació de la filosofia moral i política entenent la dimensió social humana que, concretada en la societat contemporània, s'expressa en la democràcia parlamentària, en les declaracions dels drets humans, així com en els valors comuns que constitueixen el substrat de la ciutadania democràtica en un context global.
7. Analitzar qüestions relacionades amb l'aplicació de l'ètica a les principals activitats de la societat.
8. Desenvolupar una consciència ciutadana i democràtica a través de l'estudi de la dimensió política.
9. Aprendre a llegir de manera comprensiva i crítica textos filosòfics d'autors diversos i oposats, comparar-los entre si i descobrir la importància del diàleg racional com a mitjà d'aproximació a la veritat.
10. Prendre consciència de la necessitat de comprensió plena de l'altre (text o interlocutor) com a condició de possibilitat del desenvolupament del propi punt de vista i d'una confrontació teòrica fructífera.

11. Desenvolupar estratègies d'accés a la informació filosòfica, d'hàbits de treball intel·lectual d'anàlisi de la discursivitat racional i de l'expressió verbal i escrita del propi pensament.
12. Valorar l'esforç pel rigor intel·lectual en l'anàlisi dels problemes, en l'expressió lliure de les idees i en el diàleg racional davant de tota forma de dogmatisme.
13. Jutjar críticament les conceptualitzacions de caràcter excloent o discriminatori que puguen estar presents en qualsevol paradigma de racionalitat, utilitzant la potencialitat argumentativa que proporciona l'aprenentatge del discurs filosòfic.
14. Enjudiciar críticament les opinions contraposades, analitzant els preconceptes, prejudicis i posicions ideològiques que puguen haver-hi com a condicionants, usant la potencialitat argumentativa que proporciona l'aprenentatge del discurs filosòfic.

3. COMPETÈNCIES

D'acord amb la legislació vigent i en línia amb la Recomanació 2006/962/EC, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent. Es considera que les competències clau són aquelles que totes les persones precisen per a la seua realització y desenvolupament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació laboral. S'identifiquen set competències clau essencials que són les següents:

1. Comunicació lingüística (CL): La filosofia ajuda a través d'esta competència a que l'alumne adquireisca la seguretat que la paraula és un instrument de coneixement i alhora el vincle cultural entre els sers humans. El valor del concepte no és merament teorètic, sinó pràctic; individual i col·lectiu.
2. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT): Encara que no són competències pròpiament filosòfiques, es treballen en l'estudi dels fonaments de la ciència i la tecnologia, així com la visió del món que aquests sabers comporten, el mateix que en l'estudi i l'aplicació de les regles del raonament lògic.
3. Competència digital (CD): Està relacionada amb la busca i interpretació de la informació. L'alumnat ha de saber com i què buscar, no tot és igualment rellevant.
4. Aprendre a aprendre (AA): La filosofia també desenvolupa aquesta competència gràcies al seu treball per aconseguir l'esperit crític i l'autonomia personal.
5. Competències socials i cíviques (SC): La recerca de la felicitat personal i el benestar col·lectiu

són assumptes que s'aborden en el curs. No són problemes teòrics, sinó pràctics, que involucren l'alumnat perquè lluite per una societat justa i una vida feliç. Actituds com confiança en si mateix i en els altres, solidaritat o tolerància són les que treballarem aquest curs.

6. Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE) com un marc ètic ineludible per a una societat que vulga guiar-se per principis que dignifiquen el ser humà, defugint així la seua cosificació i mercantilització.
7. Consciència i expressions culturals (CEC): Esta competència inclou la consideració de l'art i els seu valor estètic, així com la cultura com a expressió necessària del ser humà.

4. CONTINGUTS

La programació del curs s'organitzarà d'acord amb els següents blocs de continguts:

Bloc 1. Elements transversals

Aquest bloc, el qual es treballa al llarg del curs, pretén desenvolupar les estratègies, habilitats i recursos necessaris per a adquirir els continguts i els coneixements adequats a l'etapa de batxillerat. Alguns d'aquests elements son: L'anàlisi conceptual, la redacció i el diàleg filosòfic, estratègies de comprensió lectora, estratègies de cerca i selecció de la informació, procediments de síntesi de la informació, de presentació de continguts, ferramentes digitals de busca i visualització, estratègies de filtrat en la busca de la informació, etc.

La matèria es centra sobretot en la lectura de textos filosòfics i d'altres gèneres literaris i la realització de comentaris de text guiats que promouen la rigorositat intel·lectual a l'hora de comprendre els problemes específics de la filosofia i la seua expressió per escrit

L'expressió oral serà millorada amb la realització de treballs de recerca i/o monografies que els alumnes realitzaran al llarg del curs i que presentaran a l'aula fent ús de presentacions digitals (power point, prezi,etc)

Com hem comentat abans, el treball a l'aula tindrà com a suport l'ús de la plataforma virtual AULES, que ens servirà als alumnes com una via de comunicació amb la professora, per a la consulta i descàrrega de materials i recursos didàctics així com per a l'entrega d'activitats i treballs per part dels alumnes. Pretenem així agilitzar el treball a l'aula i reconèixer els avantatges que suposa l'ús de les noves tecnologies com a eina didàctica.

Bloc 2. El saber filosòfic

- El saber filosòfic: Sentit de la filosofia, l'explicació preracional (mite i màgia) i l'explicació racional (la raó i els sentits).
- La funció de la filosofia.
- El valor de la filosofia: necessitat i vigència.

Bloc 3. El coneixement

- El problema filosòfic del coneixement humà: Graus i ferramentes del conèixer, possibilitats, límits, interessos, racionalitat teòrica i pràctica, el problema de la veritat.
- Filosofia i ciència: Objectius i instruments de la ciència, el mètode hipoteticodeductiu, la visió aristotèlica, la investigació científica en la modernitat i en l'època contemporània, la filosofia del llenguatge, retòrica, argumentació i lògica.

Bloc 4. La realitat

- Les grans qüestions de la metafísica occidental: La pregunta pel ser, el problema aparença-realitat, origen i estructura de la realitat.
- L'univers i les diferents formes d'entendre'l: La filosofia de la naturalesa, concepcions filosòfiques de l'univers al llarg de la història, visió moderna i contemporània de l'univers, la trobada de la filosofia i la física.

Bloc 5. El ser humà des de la filosofia

- La pregunta pel ser humà: Implicacions de l'evolució, construcció de la pròpia identitat, dialèctica naturalesa-cultura, concepció del ser humà en la història (visió grega, pensament medieval, Renaixement, modernitat i S.XIX, filosofia contemporània).
- L'activitat de l'home: tècnica i tecnologia, desenvolupament científic i tecnològic, riscos associats a l'ús de les tecnologies, identitat digital, creativitat i capacitat simbòlica del ser humà, estètica filosòfica, la creació artística i la societat.
- El sentit de l'existència: La qüestió del sentit, l'essència i l'existència, el jo, la llibertat, la mort, el destí, l'atzar, la història, la necessitat de transcendència.
- Autoconeixement i sentit crític: Autoconcepte positiu, autoregulació d'emocions,

imaginació i creativitat, procés de presa de decisions, responsabilitat, pensament alternatiu, causal i conseqüencial, sentit crític.

- Presa de decisions vocacional: Estudis i professions vinculats amb els coneixements de l'assignatura, autoconeixement d'aptituds i interessos, procés estructurar de presa de decisions.

Bloc 6. La racionalitat pràctica

- L'acció moral: Fonaments de la vida moral, ètica i moral, principals teories sobre la moral humana.
- El poder polític: Fonaments filosòfics de l'estat, legalitat i legitimitat, el pensament utòpic, la justícia, teories polítiques modernes.
- Ètica aplicada: Ètica de l'empresa, responsabilitat social de l'empresa, bioètica.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES: ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL

Els nuclis de continguts s'organitzaran d'acord amb les unitats didàctiques que s'indiquen a continuació. Com que li ha sigut assignada a la matèria una hora en anglès dins del pla del plurilingüisme, les unitats didàctiques s'intercalaran amb activitats sobre la filosofia en anglès, encaminades a l'elaboració d'una tasca final també en aquesta llengua i que apareixen a la distribució temporal com a '*Projecte de filosofia en anglès*'.

1ª AVALUACIÓ: Blocs de continguts 1, 2 i 3.

Introducció del bloc 1. Elements transversals; es treballa al llarg del curs.

- Unitat 1. El saber filosòfic.
- Unitat 2. El saber científic.
- Unitat 3. Coneixement i veritat.
- Projecte de filosofia en anglès

2ª AVALUACIÓ: Blocs de continguts 1 i 5.

- Unitat 4. L'origen de l'ésser humà

- Unitat 5. Naturalesa i cultura.
- Unitat 6. La reflexió filosòfica sobre l'ésser humà.
- Projecte de filosofia en anglès

3ª AVALUACIÓ: Bloc de continguts 1,4 i 6.

- Unitat 7. L'explicació metafísica de la realitat.
- Unitat 8. Cosmovisions científiques sobre l'univers.
- Unitat 9. L'ètica. Principals teories sobre la moral humana
- Unitat 10. Fonaments filosòfics de l'Estat.
- Projecte de filosofia en anglès

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Estudiarem els continguts de la matèria fent ús de diversos materials i recursos didàctics. Per una banda, el llibre de text de A. Cortina, Filosofia de la ed. Santillana Voramar. L'estructura general de les unitats didàctiques serà la següent:

- a) Qüestions inicials per a pensar junts, referides al diàleg entre els estudiants i que serviran com a punt de partida del tema. Busquen fomentar la reflexió personal interrelacionant els continguts amb les pròpies opinions.
- b) Els continguts es treballen mitjançant el llibre de text, l'explicació del docent i les activitats a classe, a casa i a l'aula virtual.
- c) Els continguts compten amb el suport d'una ampla selecció de textos filosòfics acompanyats de preguntes per a comentar-los: Identificar els termes i conceptes filosòfics que presenten, resumir-ne i ordenar-ne els continguts, realitzar-ne un esquema, analitzar-ne l'argumentació i identificar el tipus de discurs a que pertanyen.
- d) Les activitats que es proposen en totes les unitats són un suport per a la comprensió puntual dels conceptes i un mètode senzill d'autoavaluació continuada.

- e) A l'acabament de cada unitat didàctica es realitzaran una sèrie d'activitats (SABER FER) per a repassar i posar en pràctica els procediments i tècniques pròpies de la filosofia, amb varietat d'exemples. Es tracta de propostes de comentaris de text, debats, dissertacions, etc. Integra el treball de les diferents competències clau.
- f) Propostes de treball cooperatiu: El debat i la investigació cooperativa són procediments clau en l'àrea de filosofia. Ens permeten posar en pràctica les competències en conjunt.
- g) Lectures voluntàries d'obres de diferents temàtiques a escollir. Les lectures proposades per a primer de batxillerat són les següents:
- Nigel Barley, *L'antropòleg innocent*
 - Ingeborg Gleichauf, *VULL COMPRENDRE Història de les dones filòsofes*
 - Aldous Huxley, *Un món feliç*
 - Eduardo Infante, *Filosofía en la calle*
 - George Orwell, *1984*
 - Michael F.Patton and Kevin Cannon, *Filosofía en viñetas*
 - Michael F.Patton and Kevin Cannon, *The cartoon introduction to philosophy*
 - Fernando Savater, *Las preguntas de la vida*
 - Nigel Warburton, *Una petita historia de la filosofia*
 - Nigel Warburton, *A little history of philosophy*
 - Virginia Woolf, *Una cambra pròpia*

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT

a) Criteris d'avaluació.

Per a la superació de la matèria, cal haver adquirit les següents capacitats relacionades amb les competències clau seguint els blocs de continguts anteriorment especificats:

1. Analitzar, de forma crítica, textos i obres significatives, pertanyents a pensadors destacats i reflexionar-hi de forma crítica i dialogada. (B1)

2. Interpretar textos orals procedents de fonts diverses utilitzant les estratègies de comprensió oral per a obtenir informació i expressar oralment textos prèviament planificats, amb una pronunciació clara, aplicant les normes de la prosòdia i la correcció gramatical i ajustats a les propietats textuais de cada tipus i situació comunicativa per a transmetre de forma organitzada els coneixements amb un llenguatge no discriminatori. (B1)
3. Llegir textos de formats diversos utilitzant les estratègies de comprensió lectora i escriure textos en diversos formats i suports, cuidant els seus aspectes formals, aplicant les normes de correcció ortogràfica i gramatical, i ajustats a les propietats textuais de cada tipus i situació comunicativa, per a transmetre de forma organitzada els coneixements amb un llenguatge no discriminatori. (B1)
4. Buscar i seleccionar informació en diverses fonts a partir d'una estratègia de filtrat i de forma contrastada, i registrar-la de forma cuidadosa o emmagatzemant-la en paper o dispositius informàtics i servicis de la xarxa, i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts, citant-ne adequadament la procedència. (B1)
5. Participar en intercanvis comunicatius, aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral, utilitzant un llenguatge no discriminatori, compartir informació i continguts digitals utilitzant ferramentes de comunicació TIC, servicis Web i entorns virtuals d'aprenentatge aplicant bones formes de conducta en la comunicació preventives de males pràctiques. (B1)
6. Reconèixer l'especificitat i importància del saber racional, en general, i filosòfic en particular, en tant que saber de comprensió i interpretació de la realitat, i identificar la dimensió teòrica i pràctica de la filosofia, els objectius, les característiques, les disciplines, els mètodes i les funcions. (B2)
7. Contextualitzar històricament i culturalment les problemàtiques pròpies de la filosofia a partir d'informacions obtingudes en diverses fonts, de l'anàlisi de documents escrits o audiovisuals o l'estudi de casos. (B1-B2)
8. Analitzar de forma crítica, fragments de textos significatius i breus sobre l'origen de la filosofia, i identificar les problemàtiques i les solucions exposades. (B1-B2)
9. Reconèixer que la filosofia és, alhora, un saber i una actitud que estimula la crítica, l'autonomia, la creativitat i la innovació, i aporta evidències obtingudes de diferents fonts.

(B1-B2)

10. Explicar els processos i les problemàtiques implicades en el procés de coneixement humà des del camp filosòfic. (B3)
11. Explicar el problema de l'accés a la veritat, l'argumentació i el raonament lògic, i mostrar els esforços de la filosofia per allunyar-se del dogmatisme, l'arbitrarietat i els prejudicis. (B3)
12. Explicar, des d'un enfocament metafísic, els principals problemes que planteja la realitat i comparar les explicacions científiques sobre l'univers. (B4)
13. Contextualitzar històrica i culturalment, a partir de informacions obtingudes de diverses fonts, les diferents cosmovisions sobre l'univers i comparar-les. (B1-B4)
14. Explicar algunes teories filosòfiques occidentals sobre el ser humà i expressar l'opinió que s'hi té de forma reflexiva i dialogada. (B5)
15. Analitzar de forma crítica, utilitzant informació complementària obtinguda de fonts, fragments de textos filosòfics sobre el coneixement humà, la ciència, el llenguatge i la lògica, identificar les problemàtiques i solucions que proposen i justificar la pròpia postura.
16. Explicar el problema de l'accés a la veritat, l'argumentació i el raonament lògic, i mostrar els esforços de la filosofia per allunyar-se del dogmatisme, l'arbitrarietat i els prejudicis.
17. Explicar, des d'un enfocament metafísic, els principals problemes que planteja la realitat i comparar les explicacions científiques sobre l'univers.
18. Contextualitzar històrica i culturalment, a partir de informacions obtingudes de diverses fonts, les diferents cosmovisions sobre l'univers i comparar-les.
19. Explicar algunes teories filosòfiques occidentals sobre el ser humà i expressar l'opinió que s'hi té de forma reflexiva i dialogada.
20. Identificar els elements constitutius del ser humà i explicar la interacció entre el component natural i el cultural.
21. Analitzar, utilitzant informació complementària obtinguda de diverses fonts, fragments de textos sobre la reflexió filosòfica sobre el ser humà, el sentit de l'existència, la tècnica i l'art, identificar les problemàtiques existents i la influència del context sociocultural i justificar la seua opinió e forma crítica.
22. Argumentar sobre el rebuig dels prejuís antropocèntrics i per motius físics, i sobre la necessitat d'eradicar actituds d'intolerància, injustícia i exclusió.

23. Reconèixer la capacitat simbòlica i estètica com a element distintiu de l'espècie humana que afavoreix el pensament creatiu, crític i innovador i que permet adaptar-se i anticipar-se als canvis.
24. Gestionar de forma eficaç tasques o projectes, fer propostes creatives i confiar en les pròpies possibilitats, mostrar energia i entusiasme durant el seu desenrotllament, prendre decisions raonades, assumint riscos, i responsabilitzar-se de les pròpies accions i de les seues conseqüències.
25. Identificar l'especificitat de la raó en la dimensió pràctica, en tant que orientadora de l'acció humana, reconeixent l'objecte i funció de l'ètica.
26. Explicar les principals teories ètiques sobre la justícia, la felicitat i el desenrotllament moral, com a base del desenrotllament integral del ser humà.
27. Explicar la funció, les característiques i els principals interrogants de la filosofia política.
28. Enumerar les principals teories i conceptes filosòfics que han estat en la base de la construcció de la idea d'estat, i distingint fonamentalment els conceptes de legalitat i legitimitat.
29. Dissertar de forma oral i escrita, utilitzant informació obtinguda en diverses fonts, sobre la utilitat del pensament utòpic justificant de forma reflexiva i crítica les pròpies posicions.
30. Analitzar críticament fragments de textos sobre la reflexió filosòfica sobre la moral i la relació de l'ètica amb l'activitat cívica, la política, l'activitat empresarial i el progrés de la medicina actual, evidenciant el paper potenciador de l'anàlisi, la reflexió i el diàleg.

RELACIÓ ENTRE ELS CRITERIS D'AVUACIÓ-ESTÀNDARDS D'APRENTATGE I COMPETÈNCIES

BLOCS DE CONTINGUT	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE AVALUABLES	CC
2. El saber filosòfic	<p>-Reconèixer l'especificitat i importància del saber racional, en general, i filosòfic en particular.</p> <p>- Identificar la dimensió teòrica i pràctica de la filosofia, els objectius, les característiques, les disciplines, els mètodes i les funcions.</p>	<p>- Expressa l'especificitat de la filosofia com a saber racional.</p> <p>-Distingeix diferents tipus de saber: el mite, la ciència, la religió, saber popular i les característiques de cada un.</p> <p>- Identifica els diferents àmbits, teòric i pràctic de la filosofia, i les rames de la</p>	<p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Contextualitzar històricament i culturalment les problemàtiques pròpies de la filosofia a partir de informacions obtingudes en diverses fonts. - Analitzar de forma crítica, fragments de textos significatius i breus sobre l'origen de la filosofia i identificar les problemàtiques i les solucions exposades. - Reconèixer que la filosofia és, alhora, un saber i una actitud que estimula la crítica, l'autonomia, la creativitat i la innovació. 	<p>filosofia que s'inclouen en cada un d'ells.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Exposa, de forma coherent i argumentada, les problemàtiques pròpies de la filosofia a partir de diverses fonts. -Respon a qüestions relacionades amb fragments de textos significatius i identifica les solucions exposades - Reconeix la filosofia com un saber crític. 	<p>(CMCT)</p> <p>Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Competències socials i cíviques (SC)</p>
3. El coneixement.	<ul style="list-style-type: none"> - Explicar els processos i les problemàtiques implicades en el procés de coneixement humà des del camp filosòfic. - Explicar el problema de l'accés a la veritat, l'argumentació i el raonament lògic. - Mostrar els esforços de la filosofia per allunyar-se del dogmatisme, l'arbitrarietat i els prejudicis. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reconeix i explica les principals corrents filosòfiques que aborden els problemes propis de la teoria del coneixement sobre l'origen del coneixement humà. - Identifica el problema de l'accés a la veritat i les diferents posicions filosòfiques. -Exposa de forma raonada la pròpia posició sobre les qüestions filosòfiques relacionades amb el problema del coneixement. - Manifesta, amb els seus propis plantejaments, els esforços de la filosofia per allunyar-se del dogmatisme i els prejudicis. 	<p>(CL)</p> <p>(CMCT)</p> <p>(AA)</p> <p>(SC)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p>
4. La realitat.	<ul style="list-style-type: none"> - Explicar, des d'un enfocament metafísic, els principals problemes que planteja la realitat. - Comparar les explicacions científiques sobre l'univers. - Contextualitzar històrica i culturalment, a partir de informacions obtingudes de diverses fonts, les diferents cosmovisions sobre l'univers. 	<ul style="list-style-type: none"> - Exposa, des de un enfocament metafísic, els principals problemes que planteja la realitat. -Identifica l'evolució del coneixement científic alhora de crear diferents paradigmes teòrics i racionals, que expliquen científicament l'univers. - És capaç de contextualitzar les diferents cosmovisions sobre l'univers, a partir de diferents fonts. -Presenta les pròpies idees de forma ordenada i argumentada utilitzant presentacions digitals. 	<p>(CL)</p> <p>(CMCT)</p> <p>(AA)</p> <p>(SC)</p> <p>(CEC)</p> <p>Competència digital (CD)</p>

5. El ser humà des de la filosofia.	<p>-Explicar algunes teories filosòfiques occidentals sobre el ser humà.</p> <p>- Expressar l'opinió que s'hi té de forma reflexiva i dialogada.</p> <p>- Reconèixer la capacitat simbòlica i estètica com a element distintiu de l'espècie humana que afavoreix el pensament creatiu, crític i innovador i que permet adaptar-se i anticipar-se als canvis.</p>	<p>- Reconeix l'evolució del pensament filosòfic que explica les visions que s'han donat al llarg de la història de la filosofia sobre el ser humà.</p> <p>- Valora la capacitat simbòlica i estètica del ser humà com a element distintiu de l'espècie humana que afavoreix el pensament creatiu, crític i innovador.</p>	<p>(SC)</p> <p>(CEC)</p> <p>(CL)</p>
6. La racionalitat pràctica.	<p>- Explicar les principals teories ètiques sobre la justícia, la felicitat i el desenvolupament moral.</p> <p>- Enumerar les principals teories i conceptes filosòfics que han estat en la base de la construcció de la idea d'estat.</p> <p>- Distingir els conceptes de legalitat i legitimitat.</p>	<p>- Reconeix les principals teories ètiques sobre la justícia, la felicitat i la diversitat de valors morals.</p> <p>- És capaç d'adoptar una posició crítica i raonada sobre les diferents teories ètiques des d'un punt de vista històric i filosòfic.</p> <p>- Explica les teories polítiques modernes que han constituït la base de les actuals democràcies. Els autors contractualistes.</p> <p>- És capaç d'identificar els conceptes centrals de la filosofia política moderna que condueixen al reconeixement de l'estat de dret com la base de la democràcia actual i la ciutadania.</p>	<p>(CL)</p> <p>(SC)</p> <p>(CEC)</p> <p>(AA)</p>

b) Instruments d'avaluació i criteris de qualificació.

- **60% Proves escrites** referides a part dels continguts treballats i estudiats al llarg de les diferents unitats didàctiques.
- **30% Treballs** i activitats de classe: Participació en debats, presentació i elaboració de treballs individuals i/o cooperatius així com d'exposicions orals, treball i activitats escrites diàries, participació a l'aula, etc.

Per a algunes de les activitats relacionades directament amb els elements transversals de la matèria, com: dissertacions, lectura de text filosòfic, exposicions orals, debats, etc. utilitzarem rúbriques com a instrument de valoració i qualificació del treball realitzat per l'alumnat. Es presentaran a l'inici de curs per a que els estudiants coneguen els aspectes a tenir en compte i que seran objecte d'avaluació en les tasques específiques que es

demanaran al llarg del curs.

- **10% Projecte en anglès.** Dins d'aquest apartat es valorarà el treball i participació durant les sessions d'anglès, així com la tasca final lliurada pel grup.

La **QUALIFICACIÓ de cada AVALUACIÓ** es calcularà amb els percentatges anteriors. La nota al **butlletí** s'expressarà sense decimals. S'arredonirà segons els criteris següents:

- Nota < 5 → Nota inferior sempre
- Nota = o > 5 → Nota superior a partir de 0,5

La **QUALIFICACIÓ FINAL** de la matèria serà el resultat de la mitjana de les tres avaluacions, **tenint en compte la qualificació amb decimals de cadascuna**. Per superar la matèria l'alumne/a haurà d'obtenir a final de curs una nota igual o superior a 5 punts.

Criteris de recuperació i/o de millora de notes.

En cas de no superar la matèria, la recuperació es portarà a terme mitjançant una prova escrita.

c) Activitats de reforç i ampliació.

A totes les unitats didàctiques es plantegen activitats per a complementar els continguts i facilitar-ne la seua comprensió. Estaran disponibles a la plataforma AULES i també en materials que treballarem a classe o proposarem per a fora de l'aula: lectures de llibres, seleccions de textos per a elaborar comentaris de text guiats, investigació de temes relacionats amb els continguts treballats a l'aula, etc. També activitats de reforç: qüestionaris de repàs, etc.

8. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS

A l'etapa de batxillerat no es contempen adaptacions curriculars significatives per alumnes amb necessitats educatives específiques, encara que la diversitat de l'alumnat serà atesa amb les mesures d'ampliació o reforç que hem comentat abans.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS

La legislació marca una sèrie d'elements transversals al currículum, que pel seu caràcter és responsabilitat de totes les matèries treballar i fomentar. En el cas de batxillerat assenyala específicament elements relacionats amb l'abús i maltractament de persones amb discapacitat, les situacions de risc derivades d'una utilització inadequada de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació, el desenvolupament sostenible i el medi ambient, els riscos de l'explotació i abús sexual, i elements relacionats amb l'esperit emprenedor.

En el cas de la matèria de Filosofia de primer de batxillerat el treball està centrat en la lectura de textos filosòfics i d'altres gèneres literaris i la realització de comentaris de text que promouen la rigurositat intel·lectual a l'hora de comprendre els problemes específics de la filosofia i la seua expressió per escrit, però també d'altres problemes relacionats amb determinades actituds d'intolerància o violència cap a les diferències personals, religioses, culturals, etc. D'altra banda, es proposen lectures complementàries i voluntàries de temes relacionats amb les qüestions plantejades i altre temes d'actualitat que pretenen ser el punt de partida cap a la reflexió personal, el qüestionament del propi punt de vista i la reflexió sobre determinats prejudicis estesos a la societat.

La visualització de curtmetratges, pel·lícules o capítols solts d'alguna sèrie ens servirà com a recurs a l'aula en relació als problemes tractats, promovent el debat i la capacitat de raonar públicament els propis punts de vista, però també facilitarà l'aparició de diferents postures, el que obligarà l'alumnat a fer front a arguments contraris, buscar els arguments i el sentit d'allò que defensen i treballar l'empatia. Aquest tipus de material és especialment útil per a treballar els elements transversals del currículum.

Per últim, considerem que l'estudi de la Filosofia contribueix a desenvolupar l'emprenedoria com una competència clau al promoure el pensament crític i racional així com la capacitat d'argumentar de forma autònoma els problemes fonamentals que han preocupat al ser humà al llarg de la història del pensament. De forma continuada, l'alumne s'haurà d'esforçar per analitzar, plantejar, resoldre i argumentar qüestions relacionades amb la filosofia teòrica i pràctica i que contribuiran a que adquireixca l'hàbit d'elaborar per sí mateix arguments vàlids o racionals per a la resolució de problemes en els diferents àmbits de l'activitat humana.

1. INTRODUCCIÓ

a) Justificació

La programació didàctica de la matèria d'Història de la Filosofia de 2n de Batxillerat està elaborada sobre el Reial Decret 1105/2014, de 26 desembre de 2014, pel que s'estableix el currículum bàsic d'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, així com la seua concreció en el Decret 51/2018, de 27 d'abril, del Consell, pel que es modifica el Decret 87/2015, pel que s'estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat en la Comunitat valenciana (DOGV, 30.04.2018, núm.8284, p. 16775-16815)

Es tracta d'una matèria que cursaran tan els alumnes d'humanitats i ciències socials com els de la modalitat del batxillerat científic i tecnològic com a matèria optativa específica obligatòria.

b) Contextualització

Entenem que la necessitat d'aquesta assignatura en el Batxillerat prové del fet que permet a l'alumnat reconèixer quines són les qüestions més importants del pensament que ens constitueixen com a civilització, procurant al mateix temps instruments intel·lectuals per a comprendre les claus del pensament de la nostra civilització occidental mostrant que les idees tenen una validesa que escapa al context temporal en el que s'enuncien. Es pot entendre la història de la filosofia com la història de les respostes filosòfiques als problemes humans. Les solucions del passat, el seu coneixement, poden ajudar-nos com a mínima plantejar adequadament els interrogants del present, per això és molt important el plantejament de la matèria com una invitació al pensament crític.

És així com la Història de la Filosofia contribueix a l'adquisició dels objectius del Batxillerat i al desenvolupament de la maduresa personal de l'alumnat fomentant l'exercici d'una ciutadania activa i responsable tenint com a objectiu principal l'adquisició d'una actitud crítica capaç d'analitzar autònomament plantejaments passats i presents. De la mateixa manera es pretindrà consolidar, juntament amb les altres matèries, la consolidació d'hàbits de lectura, l'estudi i la disciplina entenent-les com les condicions bàsiques que ha de desenvolupar un filòsof i un ciutadà que participe activament a la societat.

2. OBJECTIUS GENERALS

El desenvolupament d'aquesta matèria contribuirà a fer que els alumnes consoliden i

aprofundisquen en les capacitats següents, ja introduïdes en la matèria de Filosofia de primer de batxillerat:

1. Conèixer i comprendre els gran períodes en què es divideix la Història de la Filosofia occidental, així com la seua relació amb altres formes d'expressió cultural.
2. Reconèixer i analitzar problemes filosòfics, principalment els estudiats en el curs anterior, com a qüestions sorgides al llarg de la Història, utilitzant textos de certa densitat conceptual i argumentativa, amb els quals s'estableix una relació de diàleg i d'interpretació davant la temàtica plantejada.
3. Relacionar les teories filosòfiques amb el marc històric, social i cultural en el qual són o han estat plantejades, juntament amb altres manifestacions de l'activitat intel·lectual humana.
4. Comprendre la relació existent entre teories i corrents filosòfiques formulades en diversos moments històrics, reconèixer la diversitat de paradigmes de racionalitat que s'han assumit en cadascun d'aquests moments o els que s'assumeixen en l'actualitat, i analitzar les semblances i les diferències en la manera de plantejar els problemes i les solucions proposades.
5. Reconèixer el significat de les qüestions que han ocupat de forma recurrent les filosofies, com també la pertinència i la significació de les qüestions les doctrines i els debats filosòfics del passat, per a la comprensió del present.
6. Aprendre a llegir de manera comprensiva i crítica textos filosòfics d'autors diversos i oposats, comparar-los entre si i descobrir la importància del diàleg racional com a mitjà d'aproximació a la veritat.
7. Descobrir la pròpia posició cultural, axiològica i científica com a formada per una història del pensament, davant la qual, d'altra banda, cal situar-s'hi d'una manera reflexiva i crítica.
8. Prendre consciència de la necessitat de comprensió plena de l'altre (text o interlocutor) com a condició de possibilitat del desenvolupament del propi punt de vista i d'una confrontació teòrica fructífera.
9. Desenvolupar estratègies d'accés a la informació filosòfica, d'hàbits de treball intel·lectual d'anàlisi de la discursivitat racional i de l'expressió verbal i escrita del propi pensament.
10. Valorar l'esforç pel rigor intel·lectual en l'anàlisi dels problemes, en l'expressió lliure de les idees i en el diàleg racional davant de tota forma de dogmatisme.
11. Apreciar la capacitat de la raó, especialment en la reflexió filosòfica, per regular l'acció humana

individual i col·lectiva.

12. Jutjar críticament les conceptualitzacions de caràcter excloent o discriminatori que puguen estar presents en qualsevol paradigma de racionalitat, utilitzant la potencialitat argumentativa que proporciona l'aprenentatge del discurs filosòfic.
13. Enjudiciar críticament les opinions contraposades, analitzant els preconceptes, prejudicis i posicions ideològiques que puguen haver-hi com a condicionants, usant la potencialitat argumentativa que proporciona l'aprenentatge del discurs filosòfic.

3. COMPETÈNCIES

D'acord amb la legislació vigent i en línia amb la Recomanació 2006/962/EC, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent. Es considera que les competències clau són aquelles que totes les persones precisen per a la seua realització y desenvolupament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació laboral. S'identifiquen set competències clau essencials que són les següents:

1. Comunicació lingüística (CL): La filosofia ajuda a través d'esta competència a que l'alumne adquirisca la seguretat que la paraula és un instrument de coneixement i alhora el vincle cultural entre els sers humans.
2. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT): Encara que no són competències pròpiament filosòfiques, es treballen en l'estudi dels fonaments de la ciència i la tecnologia, així com la visió del món que aquests sabers comporten, el mateix que en l'estudi i l'aplicació de les regles del raonament lògic.
3. Competència digital (CD): Està relacionada amb la busca i interpretació de la informació. L'alumnat ha de saber com i què buscar, no tot és igualment rellevant.
4. Aprendre a aprendre (AA): La filosofia també desenvolupa aquesta competència gràcies al seu treball per aconseguir l'esperit crític i l'autonomia personal.
5. Competències socials i cíviques (SC): La recerca de la felicitat personal i el benestar col·lectiu són assumptes que s'aborden en el curs. No són problemes teòrics, sinó pràctics, que involucren l'alumnat perquè lluite per una societat justa i una vida feliç. Actituds com confiança en si mateix i en els altres, solidaritat o tolerància són les que treballarem aquest curs.
6. Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE) com un marc ètic ineludible per a una societat que

vulgui guiar-se per principis que dignifiquen el ser humà, defugint així la seua cosificació i mercantilització.

7. Consciència i expressions culturals (CEC): Esta competència inclou la consideració de l'art i els seu valor estètic, així com la cultura com a expressió necessària del ser humà.

4. CONTINGUTS

El desenvolupament dels continguts d'aquest curs dependrà de la informació que ens donen al llarg del curs en les reunions de Coordinació per a les PAU organitzades per la Universitat. Si les proves continuen realitzant-se d'acord amb el programa d'Història de la Filosofia anterior a la LOMQUE, adequarem el desenvolupament dels continguts a aquest programa tal i com s'especifica en l'Annex 1.

Tanmateix, si seguim la programació establerta en la LOMQUE, el temari del curs s'organitzarà d'acord amb els següents blocs de continguts:

Bloc 1. Elements transversals.

Aquest bloc, el qual es treballa al llarg del curs, preten desenvolupar les estratègies, habilitats i recursos necessaris per a adquirir els continguts i els coneixements adequats a l'etapa de batxillerat. Alguns d'aquests elements són: L'anàlisi conceptual, la redacció i el diàleg filosòfic, estratègies de comprensió lectora, estratègies de cerca i selecció de la informació, procediments de síntesi de la informació, de presentació de continguts, ferramentes digitals de busca i visualització, estratègies de filtrat en la busca de la informació, etc. Cal destacar d'este bloc l'atenció que es dona al text filosòfic com a realitat primordial que cal treballar amb l'estudiant.

Bloc 2. La Filosofia en la Grècia antiga.

- El naixement de la filosofia a Grècia:
- El pas del mite al logos.
- Els presocràtics.
- Plató. La primera gran síntesi filosòfica:
 - Sòcrates i els sofistes.

- Plató i el seu context filosòfic.
- Aristòtil i l'hel·lenisme. L'ocàs de l'antiguitat:
 - Aristòtil i el seu context filosòfic.
 - Hel·lenisme: ètica i ciència.

Bloc 3. La Filosofia medieval.

- El pensament cristià medieval:
 - Cristianisme i filosofia.
 - Les relacions raó-fe
 - L'elaboració del pensament cristià en la patristica.
- Agustí d'Hipona. L'autor i el seu context filosòfic.
- La síntesi filosòfica de l'escolàstica.
 - L'escolàstica cristiana, la filosofia islàmica i el pensament jueu.
 - Tomàs d'Aquino. L'autor i el seu context filosòfic.
- La crisi de l'escolàstica en el segle XIV: el nominalisme de Guillem d'Occam.

Bloc 4. La Filosofia en la modernitat.

- El pensament renaixentista:
 - La filosofia en el Renaixement: el canvi del paradigma aristotèlic.
 - El realisme polític de Maquiavel.
 - La revolució científica.
 - Racionalisme i empirisme: el naixement de la modernitat.
 - Descartes. L'autor i el seu context antropològic.
 - Hume i Locke. Els autors i el seu context filosòfic.

- La il·lustració: el triomf de la raó.
- La il·lustració francesa. Rousseau.
- L'idealisme transcendent. Kant. L'autor i el seu context filosòfic.

Bloc 5. La filosofia contemporània.

- El segle XX: el naixement d'una nova època.
- Marx. L'autor i el seu context filosòfic.
- Nietzsche. L'autor i el seu context filosòfic.
- La filosofia del S. XX.
- La filosofia espanyola: Unamuno, Ortega, Zubiri.
- Principals corrents del segle XX: Fenomenologia-hermenèutica, filosofia analítica, Escola de Frankfurt.
- Últimes tendències en la filosofia.
- El pensament postmodern.
- Noves filosofies: Feminisme, ecologisme, pacifisme, etc.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES: ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL

Els nuclis de continguts s'organitzaran d'acord amb les següents unitats didàctiques, que quedaran distribuïdes així:

1ª AVALUACIÓ: Blocs de continguts 1, 2 i 3.

Introducció del bloc 1. Elements transversals, que es treballa al llarg del curs.

Bloc 2: La Filosofia en la Grècia antiga.

- Unitat 1. Els filòsofs presocràtics.
- Unitat 2. El dualisme platònic.
- Unitat 3. Aristòtil i la filosofia hel·lenística.

Bloc 3: La Filosofia medieval.

- Unitat 4. Cristianisme i filosofia: Agustí d'Hipona.
- Unitat 5. L'escolàstica medieval: Tomàs d'Aquino.
- Unitat 6. Guillem d'Ockham i la crisi de l'escolàstica.

2ª AVALUACIÓ: Bloc de continguts 4.

Bloc 4: La Filosofia en la modernitat.

- Unitat 7. La filosofia del renaixement. Nicolau Maquiavel.
- Unitat 8. El racionalisme cartesià.
- Unitat 9. Empirisme i escepticisme: David Hume.
- Unitat 10. La il·lustració francesa. Jean-Jacques Rousseau.
- Unitat 11. La filosofia crítica de Immanuel Kant.

3ª AVALUACIÓ: Bloc de continguts 5.

Bloc 5. La filosofia contemporània.

- Unitat 12. El materialisme històric de Karl Marx.
- Unitat 13. Friedrich Nietzsche i la transmutació dels valors.
- Unitat 14. El raciovitalisme de José Ortega i Gasset.
- Unitat 15. Filosofia analítica i existencialisme.
- Unitat 16. Escola de Frankfurt i postmodernitat

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Estudiarem els continguts de la matèria fent ús de diversos materials i recursos didàctics. Per una banda, el llibre de text dels autors Francisco Viciano, Marta Gordo i María Dolores Pardo de la

ed. Santillana Voramar. De forma general, estructurarem els continguts de la següent manera:

a) Activitats d'introducció:

- Partirem de la lectura d'un text d'obertura i realitzarem activitats per a treballar aquest text inicial i introduir els conceptes més importants.
- Realitzarem una breu introducció del tema a desenvolupar.
- Sugerirem recursos per a ampliar continguts.

b) Activitats de desenvolupament:

- Estudiarem i realitzarem un esquema del marc històric-filosòfic que ajuda a comprendre els grans períodes en què es divideix la història de la filosofia, així com la seua relació amb altres formes d'expressió cultural. Farem incís en l'elaboració i estudi d'eixos cronològics on es situen filòsofs, personatges i aconteixements de l'època.
 - Analitzarem la ressenya bibliogràfica que aporta informació sobre la vida i obra dels filòsofs.
 - Estudiarem el bloc de continguts que expliquen els temes essencials de l'autor de forma rigorosa i raonada.
 - Realitzarem tasques variades que fomenten la reflexió personal i l'aplicació de la filosofia a qüestions problemàtiques així com activitats de recolzament per a la comprensió dels continguts i també de repàs d'allò estudiat.

c) Activitats finals:

- Repassarem i realitzarem esquemes que recullen els aspectes fonamentals del pensament del filòsof estudiat.
- Activitats de síntesi per a repassar i consolidar les idees principals que s'estan treballant i solucionar dubtes.
- Repàs dels conceptes claus que recullen tots els termes treballats a l'unitat.
- Realització d'un test d'autoevaluació per a determinar el grau d'adquisició dels continguts.

d) Pràctica final:

- L'objectiu d'aquestes activitats pràctiques és aplicar els procediments i les tècniques pròpies de la filosofia, com llegir de manera comprensiva i crítica els textos filosòfics, exposar correctament el pensament dels autors i valorar el debat de posicions contraposades com a mitjà de practicar el respecte i la tolerància positiva contra qualsevol forma de discriminació.
- Al llarg de tota l'unitat estudiarem textos de les obres més representatives i preguntes destinades a afavorir el pensament crític i la comprensió dels autors.
- Amb diverses activitats aprofundirem i aprofundirem els problemes substancials de la filosofia al dia a dia dels alumnes.

Per a complementar les activitats del llibre de text farem ús, al llarg del curs, d'un quadern que complementa alhora que sintetitza els continguts essencials del programa de la Història de la Filosofia. Aquest quadern de la mateixa editorial del llibre de text, Santillana Voramar, és una guia ràpida per a preparar la prova de batxillerat titulada 'Allò essencial de la Història de la Filosofia'.

També farem ús de la plataforma AULES en la qual estan disponibles diferents documents amb materials complementaris per a treballar a l'aula i a casa: Selecció de textos, selecció de notícies de diferents mitjans de comunicació, proposta de tasques amb orientacions pedagògiques, etc.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT

a) Criteris d'avaluació.

Per a la superació de la matèria, cal haver adquirit les següents capacitats relacionades amb les competències clau seguint els blocs de continguts anteriorment especificats:

1. Analitzar fragments dels textos més rellevants de la història de la filosofia i d'autors representatius, i argumentar amb claredat, oralment i per escrit, les pròpies opinions sobre els problemes fonamentals de la filosofia. (B1)
2. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en la realització i exposició dels treballs d'investigació filosòfics. (B1)
3. Participar en diàlegs i debats de manera raonada, contraposant les idees pròpies amb

altres posicions diferents. (B1)

4. Organitzar un equip de treball distribuint responsabilitats i gestionant recursos, perquè tots els membres participen i arriben a les metes comunes, influir positivament en els altres, generant implicació en la tasca, i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies actuant amb responsabilitat i sentit ètic. (B1)
5. Explicar l'origen de la filosofia a Grècia, enumerar-ne els conceptes i tesis principals; analitzar l'idealisme de Plató, enumerar-ne els conceptes i tesis principals i explicar la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista del ser humà i la dimensió antropològica i política de la virtut . (B2)
6. Explicar el sistema teleològic d'Aristòtil, enumerar-ne els conceptes i les tesis principals. (B2)
7. Reconèixer les distintes escoles ètiques sorgides de l'hel·lenisme com l'epicureisme, l'estoïcisme i l'escepticisme, enumerar-ne els conceptes i les tesis principals. (B2)
8. Relacionar la filosofia platònica i aristotèlica i comparar els punts en comú i les diferències respecte de la filosofia presocràtica i el gir antropològic de Sòcrates i els sofistes. (B2)
9. Explicar i jutjar la influència del platonisme i l'aristotelisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga i avaluar-ne críticament el discurs. (B2)
10. Explicar l'origen del pensament cristià i la seua trobada amb la filosofia a través de la enumeració dels conceptes i les idees fonamentals d'Agustí d'Hipona. (B3)
11. Analitzar la síntesi de Tomàs d'Aquino, a través de l'enumeració dels conceptes i idees fonamentals de l'autor. (B3)
12. Descriure alguna de les teories centrals del pensament de Guillem d'Occam i la separació entre la raó i la fe. (B3)
13. Relacionar el pensament d'Agustí d'Hipona i de Tomàs d'Aquino (la defensa de la llibertat, la veritat i el coneixement interior o la història) amb el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals que es van produir en l'Edat Mitjana i la reflexió crítica de Guillem d'Occam, amb l'inici de la independència de la filosofia i el nou impuls per a la ciència moderna. (B3)

14. Explicar el gir del pensament occidental que anticipa la modernitat que es dona en el Renaixement i insistir en el nou humanisme, en la investigació dels prejudis del coneixement de F. Bacon, en les implicacions de la revolució científica, i enumerar les tesis fonamentals del realisme polític de N. Maquiavel. (B4)
15. Exposar les tesis del racionalisme de Descartes i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. (B4)
16. Identificar l'empirisme de Hume i Locke i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. (B4)
17. Descriure els principals ideals dels il·lustrats francesos i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals aprofundint especialment en el pensament de J.J. Rousseau. (B4)
18. Identificar l'idealisme crític de Kant i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. (B4)
19. Explicar la influència del racionalisme i l'empirisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'Edat Moderna. (B4)
20. Explicar el materialisme històric de Marx i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. (B5)
21. Explicar el vitalisme de Nietzsche i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. (B5)
22. Explicar les principals idees de la filosofia espanyola del segle XX, en especial el raciovitalisme d'Ortega i Gasset, i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. Confrontar aquesta corrent amb figures de la filosofia espanyola (Unamuno o Zubiri) i el pensament europeu. (B5)
23. Identificar les idees de les principals corrents de pensament del s.XX, en especial de l'escola de Frankfurt, la fenomenologia-hermenèutica i la filosofia analítica, i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. (B5)
24. Reconèixer la influència de les idees de les principals corrents de pensament del s.XX, en especial de l'escola de Frankfurt, en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània. (B5)
25. Contrastar la racionalitat dialògica de Habermas amb la filosofia crítica d'altres autors de l'escola Frankfurt, així com amb els principals conceptes dels corrents de pensament del

S.XX. (B5)

26. Avaluar la repercussió dels filòsofs postmoderns en el pensament actual i en el desenvolupament de la cultura contemporània. (B5)

RELACIÓ ENTRE ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ-ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE I COMPETÈNCIES

UNITATS DIDÀCTIQUES- BLOCS DE CONTINGUTS	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ	INDICADORS D'ÈXIT	COMPETÈNCIES CLAU
<p>Unitat 1 (Bloc 1-2)</p> <p>Els filòsofs presocràtics.</p>	<p>-Analitzar fragments dels textos més rellevants de la història de la filosofia i d'autors i autores representatius, argumentant amb claredat, oralment i per escrit, les pròpies opinions sobre els problemes fonamentals de la filosofia.</p> <p>-Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en la realització i exposició dels treballs d'investigació filosòfics.</p> <p>-Explicar l'origen de la filosofia a Grècia, enumerar-ne els conceptes i tesis principals</p>	<p>- Explica les característiques principals del procés conegut com el pas del mite al logos.</p> <p>- Identifica la importància de l'explicació racional a les qüestions relacionades amb l'origen del cosmos i l'estructura de la realitat.</p> <p>- Enumera els autors presocràtics més importants;Els físics de l'escola de Milet, Parmènides, Heràclit, els atomistes, etc.</p> <p>-Expressa clarament les aportacions més importants que han contribuït a desenvolupar l'explicació racional sobre l'origen de l'univers.</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p>
<p>Unitat 2 (Bloc 2)</p> <p>El dualisme platònic.</p>	<p>- Analitzar l'idealisme de Plató, enumerar-ne els conceptes i tesis principals i explicar la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista del ser humà i la dimensió antropològica i política de la virtut.</p> <p>-Relacionar la filosofia platònica i comparar els punts en comú i les diferències respecte de la filosofia presocràtica i el gir antropològic de Sòcrates i els sofistes.</p> <p>-Explicar i jutjar la influència del</p>	<p>- Enten i és capaç d'explicar el pensament platònic com un sistema filosòfic que dona resposta a una explicació total de la realitat.</p> <p>- Identifica i diferencia les diferents parts que integren el sistema filosòfic: Ontologia, Epistemologia, Cosmologia, Ètica i Política.</p> <p>- Reconeix l'objectiu polític de la filosofia platònica com la recerca de la justícia.</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p>

	<p>platonisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga i avaluar-ne críticament el discurs.</p> <p>-Analitzar fragments dels textos més rellevants de la història de la filosofia i d'autors representatius, i argumentar amb claredat, oralment i per escrit, les pròpies opinions sobre els problemes fonamentals de la filosofia.</p>	<p>- Expressa els conceptes més importants de la República de Plató i reconeix les característiques de l'estat ideal just que s'exposen en aquesta obra.</p>	
<p>Unitat 3 (Bloc 2)</p> <p>Aristòtil i la filosofia helenística.</p>	<p>-Explicar el sistema teleològic d'Aristòtil, enumerar-ne els conceptes i les tesis principals.</p> <p>-Relacionar la filosofia platònica i aristotèlica i comparar els punts en comú i les diferències respecte de la filosofia presocràtica i el gir antropològic de Sòcrates i els sofistes.</p> <p>-Explicar i jutjar la influència de l'aristotelisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga i avaluar-ne críticament el discurs.</p> <p>-Reconèixer les distintes escoles ètiques sorgides de l'helenisme com l'epicureisme, l'estoïcisme i l'escepticisme, enumerar-ne els conceptes i les tesis principals.</p> <p>-Participar en diàlegs i debats de manera raonada, contraposant les idees pròpies amb altres posicions diferents.</p>	<p>- Identifica el pensament aristotèlic com una revisió crítica de la filosofia platònica i que inicia la corrent empirista.</p> <p>- Explica la crítica aristotèlica de la teoria de les idees.</p> <p>- Identifica les diferents parts del sistema filosòfic aristotèlic: Metafísica, Cosmologia, Física, Ètica i Política.</p> <p>-Explica les característiques més importants de cadascuna de les parts anteriors.</p> <p>- Expressa els canvis sociocultural, polítics i econòmics que es produeixen durant el període helenístic.</p> <p>- Diferencia les característiques dels plantejaments de les diferents escoles helenístiques: Epicureisme, estoïcisme i escepticisme.</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques (SC)</p>
<p>Unitat 4. (Bloc 3)</p> <p>Cristianisme i filosofia: Agustí d'Hipona.</p>	<p>- Explicar l'origen del pensament cristià i la seua trobada amb la filosofia a través de l'enumeració dels conceptes i les idees fonamentals d'Agustí d'Hipona.</p>	<p>- Identifica les característiques del pensament cristià.</p> <p>- Explica la relació entre fe i raó com a àmbits diferenciats del coneixement.</p> <p>- Reconeix la teoria de la il·luminació i el fideisme en el que</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p>

		es basa el pensament agustinianà.	- Consciència i expressions culturals (CEC)
Unitat 5. (Bloc 3) L'escolàstica medieval: Tomàs d'Aquino.	<ul style="list-style-type: none"> - Analitzar la síntesi de Tomàs d'Aquino, a través de l'enumeració dels conceptes i idees fonamentals de l'autor. - Relacionar el pensament de Tomàs d'Aquino (la defensa de la llibertat, la veritat i el coneixement interior o la història) amb el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals que es van produir en l'Edat Mitjana. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reconeix l'herència platònica i aristotèlica en el pensament cristià. - Explica en què consisteix el racionalisme defensat per l'autor i la seua relació amb la teologia. - Enumera les principals característiques del pensament de l'autor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Comunicació lingüística (CL) - Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC) - Competències socials i cíviques (SC)
Unitat 6. (Bloc 3) Guillem d'Ockham i la crisi de l'escolàstica.	<ul style="list-style-type: none"> - Relaciona la reflexió crítica de Guillem d'Occam amb l'inici de la independència de la filosofia i el nou impuls per a la ciència moderna - Descriure alguna de les teories centrals del pensament de Guillem d'Ockham i la separació entre la raó i la fe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifica quins factors filosòfics i socioculturals determinen la crisi de l'escolàstica. - Expressa en què consisteix el principi d'economia i la seua aportació a l'inici de l'establiment de la ciència moderna. - Comentar filosòficament algun text de les obres principals d'Occam en el que es reflexe la seua defensa de la separació entre fe i raó. 	<ul style="list-style-type: none"> - Comunicació lingüística (CL) - Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC)
Unitat 7. (Bloc 4) La filosofia del renaixement. Nicolau Maquiavel.	<ul style="list-style-type: none"> - Explicar el gir del pensament occidental que anticipa la modernitat que es dona en el Renaixement - Insistir en el nou humanisme, en la investigació dels prejudis del coneixement de F.Bacon, en les implicacions de la revolució científica. - Enumerar les tesis fonamentals del realisme polític de N. Maquiavel. 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifica les principals característiques socioculturals del Renaixement. - Reconeix la separació entre esglèsia i estat, coneixement científic, filosofia i teologia com una condició necessària per a l'entrada en la modernitat. Alguns autors implicats: l'aportació de la filosofia de Bacon. - Argumenta l'origen de la ciència política en el pensament de Maquiavel. - Enumera les idees principals, virtuts i funció del polític descrites 	<ul style="list-style-type: none"> - Comunicació lingüística (CL) - Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC) - Competències socials i cíviques (SC)

		en El príncep.	
Unitat 8. (Bloc 4) El racionalisme cartesiana.	<ul style="list-style-type: none"> - Exposar les tesis del racionalisme de Descartes i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. - Explicar la influència del racionalisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'Edat Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reconeix el context històric en el que sorgeix i s'estableix el racionalisme com a corrent filosòfica. - Relaciona la filosofia racionalista cartesiana amb l'aplicació del mètode científic com a model racional d'explicació de la realitat. 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC)
Unitat 9. (Bloc 4) Empirisme i escepticisme: David Hume.	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar l'empirisme de Hume i Locke i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. - Explicar la influència de l'empirisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'Edat Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> - Expressa les idees principals en les que es basa l'empirisme i les relaciona amb el racionalisme reconeixent la seua oposició i complementarietat. - Comenta textos de Hume i Locke en els que es defensen les tesis de l'empirisme 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC) -Competències socials i cíviques (SC)
Unitat 10. (Bloc 4) La il·lustració francesa. Jean-Jacques Rousseau.	<ul style="list-style-type: none"> - Descriure els principals ideals dels il·lustrats francesos. - Enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals aprofundint especialment en el pensament de J.J. Rousseau. 	<ul style="list-style-type: none"> - Argumenta la importància del període il·lustrat des d'un punt de vista filosòfic, històric, polític, científic i cultural i expressa els principals canvis que es produeixen. - Identifica i valora les aportacions dels principals autors il·lustrats: el concepte d'il·lustració kantiana, el socialisme roussonià, el liberalisme de Locke. - Explica la teoria del contracte social i els diferents models d'estat que proposen. 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC)
Unitat 11. (Bloc 4) La La filosofia	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar l'idealisme crític de Kant i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. 	<ul style="list-style-type: none"> - Contextualitza el pensament de l'autor en l'època il·lustrada. 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD)

crítica de Immanuel Kant.			<ul style="list-style-type: none"> - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC) -Competències socials i cíviques (SC)
<p>Unitat 12. (Bloc 5)</p> <p>El El materialisme històric de Karl Marx.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Explicar el materialisme històric de Marx i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. - Explicar la influència del materialisme històric de Marx en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània. 	<ul style="list-style-type: none"> - Contextualitza històricament el pensament de l'autor. - Entén el pensament marxista dins de la recerca de la justícia social. - Explica el concepte de 'materialisme històric' i el relaciona amb el de 'lluita de classes', 'consciència de classe', 'explotació', 'plusvalia', 'alienació', entre d'altres. - Identifica la proposta política i argumenta críticament les tesis bàsiques del comunisme. 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC)
<p>Unitat 13.</p> <p>Friedrich Nietzsche i la transmutació dels valors.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Explicar el vitalisme de Nietzsche i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. 	<ul style="list-style-type: none"> - Contextualitza històricament el pensament de l'autor. - Argumenta les tesis bàsiques respecte a la crítica de la moral occidental que sosté l'autor a les seues obres: Així va parlar Zaratustra o la Genealogia de la moral. - Valora la crítica de l'autor a la filosofia de caràcter socràtic i platònic com a iniciadores de la visió dualista de la realitat i les seues implicacions a nivell antropològic, ètic i polític. - Explica en què consisteix el vitalisme i els valors morals en que es basa aquesta proposta filosòfica front a la decadència i l'antivitalisme propis de les religions que proposen un mode de vida ascètic i antivital, concretament el judeocristianisme. 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC) -Competències socials i cíviques (SC)

<p>Unitat 14. El raciovitalisme de José Ortega i Gasset.</p>	<p>- Explicar les principals idees de la filosofia espanyola del segle XX, en especial el raciovitalisme d'Ortega i Gasset, i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. Confrontar aquesta corrent amb figures de la filosofia espanyola (Unamuno o Zubiri) i el pensament europeu.</p>	<p>- Contextualitza històricament el pensament de l'autor.</p> <p>- Identifica les corrents filosòfiques que influeixen en la filosofia de l'autor i la seua relació amb el racionalisme, vitalisme i l'existencialisme.</p> <p>- Relaciona el pensament de l'autor amb altres corrents mitjançant l'anàlisi i el comentari de text d'autors com Unamuno o X. Zubiri</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p>
<p>Unitat 15. Filosofia analítica i existencialisme.</p>	<p>- Identificar les idees de les principals corrents de pensament del s.XX, en especial de la fenomenologia-hermenèutica, la filosofia analítica i l'existencialisme, i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.</p>	<p>- Argumenta les tesis fonamentals del primer i segon Wittgenstein i analitza la seua repercussió en el pensament filosòfic del s.XX.</p> <p>- Identifica les tesis principals de la filosofia de Husserl.</p> <p>- Contextualitza històricament el pensament de J.P. Sartre i la seua proposta existencialista basada en l'afirmació de la llibertat humana i l'ateisme.</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques (SC)</p>
<p>Unitat 16. Escola de Frankfurt i postmodernitat,</p>	<p>- Contrastar la racionalitat dialògica de Habermas amb la filosofia crítica d'altres autors de l'escola Frankfurt, així com amb els principals conceptes dels corrents de pensament del S.XX.</p> <p>- Reconèixer la influència de les idees de les principals corrents de pensament del s.XX, en especial de l'escola de Frankfurt, en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània.</p> <p>- Avaluar la repercussió dels filòsofs postmoderns en el pensament actual i en el desenvolupament de la cultura contemporània</p>	<p>- Identifica l'ètica dialògica com una ètica procedimental que continua amb les tesis plantejades per l'ètica formal kantiana.</p> <p>- Valora l'ús autònom de la raó i la introducció del diàleg com a procediment legítim per a la creació de normes consensuades intersubjectivament.</p> <p>- Analitza críticament les tesis plantejades per les corrents postmodernes a l'àmbit de la filosofia, la literatura i d'altres disciplines en relació al fracàs del projecte il·lustrat.</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p>

b) Instruments d'avaluació i criteris de qualificació.

Ens remetem a l'apartat corresponent de l'annex I de la present programació corresponent al desenvolupament de la programació LOE de la matèria Història de la filosofia per al curs 2021/2022.

Criteris de recuperació i/o de millora de notes.

L'alumnat que no supere la matèria haurà de presentar-se a una prova escrita.

Recuperació de la matèria pendent de Filosofia de 1r de Batxillerat.

L'alumnat que tingui pendent la matèria de Filosofia de 1r de Batxillerat haurà de realitzar dues proves escrites al llarg del curs. Les dates es concreten en acord amb els alumnes afectats tenint en compte que la primera es realitzarà durant el mes de gener i la segona al mes d'abril. Es considerarà aprovada la matèria quan la qualificació mitjana de les dues proves siga superior a cinc.

c) Activitats de reforç i ampliació.

A totes les unitats didàctiques es plantegen activitats per a complementar els continguts, com hem comentat abans. Estaran disponibles a la plataforma AULES i també en materials que treballarem a classe o proposarem per a fora de l'aula: Lectures de llibres, seleccions de textos per a elaborar comentaris de text guiats, investigació de temes relacionats amb els continguts treballats a l'aula, etc. També activitats de reforç: qüestionaris de repàs, etc.

8. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS

En aquest nivell educatiu no es contempen aquestes mesures per a l'alumnat amb necessitats educatives específiques, no obstant això sempre s'atendrà a la diversitat utilitzant diferents recursos i materials al llarg del present curs.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS

Ja hem especificat als criteris d'avaluació quines seran les mesures a adoptar respecte al foment de la lectura, la comprensió lectora i l'expressió oral i escrita ja que, en bona part, el

seguiment de la matèria es basa en la lectura de textos filosòfics i d'altres gèneres literaris i la realització de comentaris de text que promouen la rigorositat intel·lectual a l'hora de d'entendre els problemes específics de la filosofia i la seua expressió per escrit. També es proposaran lectures complementàries i voluntàries de temes relacionats amb les qüestions plantejades.

La visualització de curtmetratges o pel·lícules ens servirà com a recurs a l'aula en relació als problemes tractats promoguent així el debat i la capacitat de raonar públicament els propis punts de vista. L'expressió oral també serà valorada i avaluada amb la realització de treballs de recerca i/o monografies que els alumnes realitzaran al llarg del curs i que presentaran a l'aula durant l'última avaluació fent ús de presentacions digitals (power point, prezi, etc)

Com hem comentat abans, el treball a l'aula tindrà com a suport l'ús de la plataforma virtual AULES, que ens servirà als alumnes com una via de comunicació amb la professora, per a la consulta i descàrrega de materials i recursos didàctics així com per a l'entrega d'activitats i treballs per part dels alumnes. Pretenem així agilitzar el treball a l'aula i reconèixer els avantatges que suposa l'ús de les noves tecnologies com a eina didàctica.

Per últim, considerem que l'estudi de la Filosofia contribueix a desenvolupar l'emprenedoria com una competència clau al promoure el pensament crític i racional així com la capacitat d'argumentar de forma autònoma els problemes fonamentals que han preocupat al ser humà al llarg de la història del pensament. De forma continuada, l'alumne s'haurà d'esforçar per analitzar, plantejar, resoldre i argumentar qüestions relacionades amb la filosofia teòrica i pràctica i que contribuiran a que adquirisca l'hàbit d'elaborar per sí mateix arguments vàlids o racionals per a la resolució de problemes en els diferents àmbits de l'activitat humana.

ANNEX I. HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA 2021-2022

DESENVOLUPAMENT DEL CURRÍCULUM LOE.

1. NUCLIS DE CONTINGUTS

El temari del curs s'organitzarà d'acord amb els següents autors i obres.

- **Plató**, *La República*, Llibre VI, Cap. XVIII-XXI (des de 506 b) i Llibre VII, Cap. I-V (fins a 521b). (1ª Avaluació)
 1. Dualisme ontològic: món sensible i món intel·ligible. Propietats i relacions. Teoria de la participació. La teoria de les idees i la idea de bé.
 2. Dualisme epistemològic: Doxa i Episteme. Teoria de la reminiscència i de l'oblit.
 3. Dualisme antropològic. Virtuts del cos i de l'ànima. Funcions de l'ànima. Teoria de la virtut.
 4. La teoria de l'estat just i del filòsof governant. La necessitat de regular la vida política. La felicitat de la polis.
 5. Teoria de l'educació: Condicions i búsqueda dels ensenyaments necessaris per als filòsofs-governants. Matemàtiques i dialèctica.
 6. Teoria ètica. L'intel·lectualisme moral i el polític.
- **Descartes**, *Discurs del mètode*, Parts I-II-III-IV. (2ª Avaluació)
 1. El problema del coneixement al segle XVII: Racionalisme i empirisme.
 2. El mètode cartesià: ideal matemàtic de certesa, dubte metòdic i criteri de veritat.
 3. Concepte d'idea en Descartes i els seus tipus.
 4. Concepte de substància en Descartes i els seu tipus. Arguments demostratius de l'existència de Déu i del món.
 5. Dualisme antropològic. Mecanicisme i llibertat.
 6. Moral provisional.
- **Nietzsche, Friedrich**, *El crepuscle dels ídols*, “El problema de Sòcrates”, “La ‘raó’ en la filosofia”, “Com el món vertader va acabar convertint-se en una falla”, “La moral com a contranaturalesa” i “Els ‘milloradors’ de la humanitat”. (3ª Avaluació)

1. Crítica de la religió i de la moral.
2. Crítica del concepte de Déu. El nihilisme.
3. Vitalisme: la voluntat de poder i el Superhome.
4. Crítica de la racionalitat decadent.
5. Ésser i esdevenir. Aparença i realitat o ‘veritat’.
6. Crítica del món metafísic.

2. DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS

- Primera Avaluació: Plató, La República. Llibre VI, Cap. XVIII-XXI i Llibre VII, Cap. I-V.
- Segona Avaluació: Descartes, Discurs del mètode, Parts I-IV.
- Tercera Avaluació: Nietzsche, El crepuscle dels ídols, “El problema de Sòcrates”, “La ‘raó’ en la filosofia”, “Com el món vertader va acabar convertint-se en una faula”, “La moral com a contranaturalesa” i “Els ‘milloradors’ de la humanitat”.

3. METODOLOGIA DIDÀCTICA:

3. 1. Consideracions inicials:

Els professors del Departament de Filosofia partim del supòsit pedagògic que l’aprenentatge s’ha de basar en la capacitat per a gaudir d’una certa autonomia en la recerca del saber. És per això que entenem el procés d’aprenentatge com la consecució progressiva de les tècniques i eines que conduïsquen a entendre, és a dir, a ser capaç de saber preguntar i saber respondre. La metodologia que proposem, per tant, és fonamentalment activa i va encaminada al fet que l’alumnat pugui entendre les preguntes que es van formular en el seu temps els filòsofs que estudien i les respostes que van donar.

3. 2. Pla de treball

1. Lectura completa del text abans d’iniciar les activitats que el parcel·len.

2. Lectura parcial i subratllat del text atenent al triple criteri de búsqueda de a) paraules que indiquen el subjecte de l'enunciació, b) paraules que indiquen els conceptes fonamentals i c) paraules que indiquen el significat d'aqueixos conceptes.
3. Realització d'activitats encaminades a la interpretació del significat dels conceptes fonamentals del text.
4. Realització d'activitats que condueixen a la identificació dels arguments que conté el text analitzat..
5. Realització d'activitats conduents a extrapolar a la realitat dels alumnes els problemes que s'hi plantegen.
6. Debat, discussió i diàleg a l'aula.
7. Elaboració de dissertacions sobre els temes tractats a les obres objecte d'estudi dels filòsofs programats, tenint en compte la informació de l'autor així com la relació amb altres autors i els dubtes i opinions que suscita en l'alumna o alumne.

3.3. Materials i recursos didàctics

1. Llibres de lectura:

- **Plató**, *La República*, Llibre VI, Cap. XVIII-XXI (des de 506 b) i Llibre VII, Cap. I-V (fins a 521b). Edició a càrrec de Carlos Roser Matínez. Editorial Diálogo, València, 2009.
- **Descartes**, *Discurs del mètode*, Parts I-IV. Editorial Diálogo, València, 2012.
- **Nietzsche**, *El crepuscle dels ídols*, “El problema de Sòcrates”, “La ‘raó’ en la filosofia”, “Com el món vertader va acabar convertint-se en una faula”, “La moral com a contranaturalesa” i “Els ‘milloradors’ de la humanitat”. Editorial Diálogo, València, 2009.

2. Altres fonts primàries:

- Textos d'altres parts de l'obra, objecte d'anàlisi, dels autors programats i d'altres obres.

3. Fonts secundàries:

3.1. Diccionaris:

- Quintanilla, M.A. i altres, Diccionario de filosofía contemporánea , e. Sígueme,

Salamanca, 1976.

- Ferrater Mora, J., Diccionario de filosofía, e. Sudamericana (varies edicions).

3.2. Històries:

- Abbagnano, N., Historia de la filosofía, e. Montaner y Simon. S.A., Barcelona (varies edicions).
- Copleston, Historia de la filosofía, e. Ariel (varies edicions).
- Mosterín, J., Historia de la filosofía, Alianza editorial (varies edicions).
- O'Connor, D.J., Historia crítica de la filosofía occidental, e. Paidós (varies edicions).
- Martínez Marzoa, F., Historia de la filosofía, e. Istmo (varies edicions).
- Hartnack, J., Breve historia de la filosofía, e. Càtedra (Teorema), Madrid, 1978.
- Russell, B., Història social de la filosofia, e. 62 (El cangur), Barcelona, 1996.
- Fortuny i d'altres, Breu història de la filosofia, e. Columna (Capitell), Barcelona, 1987.

3.3. Obres especialitzades:

- Lledó, E., La memoria del logos, Taurus, 1990.
- Jaeger, Paideia, F.C.E.
- d'altres.

4. AVALUACIÓ: CRITERIS I INSTRUMENTS

4.1. Criteris d'avaluació.

1. Conèixer i manejar correctament el vocabulari filosòfic bàsic, adquirit al llarg del cicle complet de formació filosòfica. Amb aquest criteri, es tracta d'avaluar si l'alumne o l'alumna una estructura conceptual suficient que li permeta utilitzar amb propietat i rigor els principals termes i conceptes filosòfics.
2. Relacionar els problemes filosòfics estudiats en els nuclis de continguts amb les condicions històriques, socials i culturals en què van sorgir i a què van intentar donar resposta.
3. Elaborar, individualment o en equip, taules sincròniques, situant correctament els principals

filòsofs estudiats en el seu context històric-filosòfic.

4. Exposar, de manera clara i ordenada, les grans línies problemàtiques i sistemàtiques dels filòsofs que s'han estudiat de manera analítica.
5. Analitzar el contingut de textos filosòfics de les obres estudiades en el curs, atenent la identificació dels seus elements fonamentals (problemes, conceptes i termes específics) i la seua estructura expositiva (tesi, arguments, conclusions).
6. Interpretar el sentit d'un text filosòfic relacionant-lo amb el seu context teòric i social, i diferenciant les propostes que conté d'altres posicions possibles sobre el mateix tema.
7. Comentar i enjudiciar críticament un text filosòfic identificant els supòsits implícits que el sustenten i la vigència de les seues aportacions, comparant-lo, si és el cas, amb altres textos de distintes èpoques i autors que hi tinguen relació.
8. Utilitzar tècniques bàsiques per a l'activitat filosòfica: definició de termes, elaboració de mapes conceptuals, identificació d'arguments i elaboració de redaccions filosòfiques.
9. Utilitzar tècniques bàsiques de coneixement intel·lectual: búsqueda d'informació, subratllat, anàlisi, síntesi, formulació d'hipòtesis...
10. Expressar les opinions pròpies amb rigor intel·lectual, fugint de tota improvisació i superficialitat, tant oralment com per escrit.

4.2. Instruments d'avaluació

Els instruments que utilitzarem per a avaluar individualment l'alumnat en cadascuna de les **avaluacions** seran els següents:

- 100% Proves escrites: Els resultats constituïran el 100% del percentatge final de cada avaluació.

La **nota final** s'obindrà aplicant els següents percentatges a cada avaluació:

- **30% Primera avaluació**
- **30% Segona avaluació**
- **40% Tercera avaluació**

La nota de les dues primeres avaluacions s'arredondirà a la nota superior en cas que els decimals siguin igual o superiors a 0,7. En el cas de l'avaluació final, la nota s'arredondirà a partir de 0,5.

ANNEX II. ACTIVITATS EXTRAESCOLARS

Durant el curs 2021-2022, per prevenció a causa de la crisi sanitària del COVID-19, el departament de filosofia no ha programat activitats extraescolars que agrupen alumnat d'un mateix nivell educatiu i que suposen un desplaçament fora del centre. Aquesta decisió podrà veure's modificada en funció de l'evolució de la crisi sanitària i de les mesures de prevenció adoptades per les autoritats.

Propostes d'Activitats Organitzades pels Departaments Didàctics				
Nom del Departament	FILOSOFIA			
Nom i breu descripció	Data prevista	Alumnat implicat	Professor/a responsable	Dins/Fora del centre

ANNEX III. AVALUACIÓ DE LA TASCA DOCENT

La programació s'elabora sobre les circumstàncies concretes que previsiblement ens trobem dins l'aula i el centre. Així i tot, no es un document tancat sinó que cal revisar-lo constantment per anar ajustant-lo a les diferents realitats que ens trobem dins l'aula. És per això que al final de curs es revisarà la programació atenent a diverses fonts d'informació:

- Les aportacions del professorat del departament.
- Les valoracions de l'alumnat sobre la tasca docent.
- Els resultats finals de l'alumnat.

Les valoracions de l'alumnat es duran a terme a través de qüestionaris en línia anònims, els resultats dels quals s'analitzaran posteriorment al departament.